

Eindrapportage

Onderzoek verenigingsbehoefte

Binnensportvoorzieningen

Gemeente Leusden

Hopman•Andres Consultants B.V.
Hoewelaken, 4 augustus 2009
R08-103.982/RK/MA

Inhoudsopgave

		pagina
Hoofdstuk 1	Inleiding	1
	1.1 Algemeen	1
	1.2 Zalsporten in Leusden	1
	1.3 Aanleiding en ondersteuningsvraag	2
	1.4 Kaderstellende uitgangspunten	2
	1.5 Leeswijzer	4
Hoofdstuk 2	Inventarisatie en analyse	5
	2.1 Inleiding	5
	2.2 Beleidsmatig kader	5
	2.3 Explorierend vooronderzoek binnensport	7
	2.4 Kenmerken binnensportaccommodaties	8
	2.5 Verenigingsleven	10
	2.6 Capaciteit en benutting	12
	2.7 Conclusies inventarisatie	14
Hoofdstuk 3	Trends en ontwikkelingen	16
	3.1 Inleiding	16
	3.2 Algemene trends en ontwikkelingen	16
	3.3 Toekomstvisie binnensportaccommodaties	17
	3.4 Sportspecifieke ontwikkelingen	19
	3.5 Demografische ontwikkelingen	20
	3.6 Sport in Leusden vanaf 2013	21
	3.7 Conclusies trends en ontwikkelingen	22
Hoofdstuk 4	Behoeftebepaling verenigingsport	23
	4.1 Inleiding	23
	4.2 Verenigingsontwikkelingen	23
	4.3 Capaciteitsbehoefte kwantitatief	27
	4.4 Behoeftebepaling kwalitatief	28
	4.5 Gevolgen accommodatiegebruik nul-scenario	32
	4.6 Conclusies behoeftebepaling	33
Hoofdstuk 5	Uitwerking scenario's	35
	5.1 Inleiding	35
	5.2 Realisatie sporthal met behoud binnensportconfiguratie 2013	36
	5.3 Realisatie nieuwe sporthal ter vervanging van De Meent	40
Hoofdstuk 6	Conclusies en advies	44
	6.1 Inleiding	44
	6.2 Conclusies	44
	6.3 Richtinggevend advies	45

Bijlage 1	Overzicht ledentalontwikkelingen	46
Bijlage 2	Praktische bezettingsgraad	47
Bijlage 3	Gebruik binnensportaccommodaties	48
Bijlage 4	Aangevraagde uren 2007-2008	49
Bijlage 5	Multicriteriamatrix 2016	50
Bijlage 6	Aanvullende behoefte	51

Hoofdstuk 1 Inleiding

1.1 Algemeen

Sport neemt in sociaal maatschappelijk verband een steeds prominentere plek in. Sport en bewegen als middel tegen overgewicht bij met name jongeren, of ter bevordering van de sociale cohesie en integratie verkrijgt steeds meer erkenning. Zo worden er bijvoorbeeld speciale worstel en krachtsport initiatieven ondernomen voor allochtone jongeren, worden nieuwe spelvarianten als knotshockey ontwikkeld om ouderen actief te laten deelnemen aan sport en wordt er flink geïnvesteerd in sport op scholen om het toenemende overgewicht onder jongeren een halt toe te roepen. Middels van rijkswege ingestelde impuls Brede Scholen Sport en Cultuur en Sport & School Allianties wordt sportdeelname gestimuleerd teneinde de gezondheid en het sociaal- en maatschappelijk welzijn te bevorderen. Op dit terrein wordt in toenemende mate samenwerking gezocht tussen diverse lokale en regionale organisaties op het terrein van onderwijs, sport, zorg en welzijn.

Sportaccommodaties vormen een voorwaarde voor sport. Zonder sportaccommodaties, of dat nu binnen- of buitensportaccommodaties dan wel zwembaden betreft, is er geen ruimte voor sport anders dan de openbare ruimte. Vanuit het oogpunt van publieke verantwoordelijkheid voor gezondheidszorg, welzijn, cultuur, sport en recreatie behoort het aanbieden van voldoende en kwalitatief goede sportaccommodaties tot één van de kerntaken van de lokale overheid. Daarbinnen wordt in het lokale beleid van de gemeente Leusden het verband gelegd tussen sport, bewegen, onderwijs en gezondheid. Daarnaast kunnen sportvoorzieningen bijdragen aan het vergroten van de recreatieve en sportieve aantrekkingskracht voor de vestiging van individuen en bedrijven in de gemeente Leusden.

Derhalve dient van gemeentewege blijvend te worden voorzien in het faciliteren van laagdrempelige sportvoorzieningen. Dit om te kunnen voldoen aan datgene wat met het sportbeleid wordt beoogd; het stimuleren van sportbeoefening teneinde de volksgezondheid, integratie en sociale harmonie te verbeteren. Hierbij dient rekening gehouden te worden met ontwikkelingen in de bevolkingsomvang en -opbouw alsmede de planvorming inzake inbreidings- of uitbreidinglocaties binnen de gemeente. Maar ook andere factoren spelen een rol binnen het dreigende capaciteitsprobleem, bijvoorbeeld de vergrijzing leidt tot een grotere en veranderende vraag naar sportvoorzieningen.

1.2 Zaalporten in Leusden

In de gemeente Leusden zijn vele binnensportverenigingen actief zoals de verenigingen voor badminton, korfbal, handbal, handboogschieten, tafeltennis, volleybal en basketbal. Daarnaast maken ook enkele buitensportverenigingen zoals de hockeyvereniging en de honk- en softbalvereniging gebruik van de binnensportaccommodaties. Voor deze en alle andere zaalporten alsook ten behoeve van het bewegingsonderwijs beschikt de gemeente over de volgende binnensportaccommodaties:

- sporthal De Korf;
- sportzaal Achterveld;
- sportzaal De Meent;
- vier gymnastieklokalen (Lijsterbeslaan, Asschatterweg, Berkelwijk en Prinses Margrietlaan).

Uit eerder behoefteonderzoek¹ naar het huidige kwantitatieve ruimtegebruik van de binnensportaccommodaties blijkt dat de dag-, avond- en weekendbezetting goed tot zeer goed is, met uitzondering van Sportzaal Achterveld en de gymnastieklokalen op de Lijsterbeslaan en de Prinses Margrietlaan. Voor de toekomstige bezetting (2025) wordt verwacht dat de druk op het zaalgebruik toe zal nemen, voornamelijk gezien de grote vraag naar zaaluren die niet gehonoreerd kunnen worden door het huidige capaciteitsgebrek. Daarnaast kennen de sportzalen meerdere sporttechnische beperkingen. Sporthal De Korf is bijvoorbeeld de enige binnensportaccommodatie die geschikt is voor hockey, korfbal, zaalvoetbal en handbal op competitieniveau².

De gymnastieklokalen aan de Lijsterbeslaan, de Prinses Margrietlaan en Asschatterweg staan op de nominatie om tussen 2010 en 2013 vervangen te worden door respectievelijk een gymnastieklokaal en twee sportzalen. De situatie in 2013 dient als uitgangspunt voor de verdere uitwerking van het onderzoek naar de verenigingsbehoefte.

1.3 Aanleiding en ondersteuningsvraag

Na de inventarisatie van het kwantitatieve ruimtegebruik van de binnensport wenst de gemeente inzichtelijk te krijgen wat de kwalitatieve en sporttechnische behoeften bij de sportverenigingen zijn. Vanuit de georganiseerde sport is de specifieke wens ontstaan voor een extra sporthal. De gymnastiekvereniging heeft daarnaast de wens om een turnhal te realiseren. De vraag rijst welke binnensportconfiguratie voorziet in de actuele en toekomstige behoefte: dient er een nieuwe sporthal gebouwd te worden of kan er naar multifunctioneel gebruik van ruimten gekeken worden zoals de ontwikkeling van een evenementenhal waarbij de huidige sporthal al dan niet behouden blijft.

Om voor de gemeente Leusden duidelijkheid te creëren omtrent het best denkbare scenario ten aanzien van de nieuwe binnensportconfiguratie is de volgende onderzoeksvraag geformuleerd:

Welke configuratie aan binnensportvoorzieningen in Leusden komt, rekening houdend met gemeentelijke en sporttechnische uitgangspunten, optimaal tegemoet aan de huidige en toekomstige behoefte vanuit de sportverenigingen?

1.4 Kaderstellende uitgangspunten

De kaderstellende uitgangspunten vormen het perspectief van waaruit het verdere onderzoek wordt uitgevoerd. De uitgangspunten hebben met name betrekking op de huidige en toekomstige configuratie aan binnensportaccommodaties, verduidelijking van begrippen en het benoemen van de te gebruiken kengetallen, ervaringscijfers van H•AC en normeringen in het onderzoek.

¹ Recentelijk uitgevoerd door SportFriends in opdracht van de gemeente Leusden.

² Volgens normen opgesteld door NOC*NSF.

Het totale aanbod aan binnensportvoorzieningen in Leusden bestaat uit:

- sporthal De Korf;
- sportzaal Achterveld;
- sportzaal De Meent;
- vier gymnastieklokalen.

De peildatum voor de behoeftebepaling wordt gesteld op 2013. Door nieuwbouw van multifunctionele accommodaties waarvan de sportvoorzieningen in de plaats komen voor de gymnastieklokalen aan de Lijsterbeslaan, de Prinses Margrietlaan en Asschatterweg, zal de gemeente vanaf 2013 beschikken over:

- sporthal De Korf;
- sportzaal Achterveld;
- sportzaal de Meent;
- sportzaal Tabakssteeg;
- sportzaal Alandsbeek;
- gymnastieklokaal Biezenkamp;
- gymnastieklokaal Berkelwijk.

In de voorliggende rapportage wordt uitsluitend ingegaan op de bovenstaande gemeentelijke binnensportaccommodaties en verenigingen (en onderwijsinstellingen) die daarvan gebruik maken.

Bij de uitwerking van het onderzoek zijn de volgende kaders, uitgangspunten, normen, richtlijnen en ervaringsgegevens gehanteerd:

- ✓ de analyse van de binnensportconfiguratie wordt in de eerste plaats ingegeven door de wens om aan de behoeften vanuit de verenigingssport te voldoen en pas in de tweede plaats door de behoefte vanuit het (basis-)bewegingsonderwijs;
- ✓ omdat het belang van de verenigingssport richtinggevend is voor het onderzoek is de locatie van de (eventuele) nieuwe sportaccommodatie niet gebonden aan de ligging/locatie van de onderwijsinstellingen;
- ✓ de Leusder sportverenigingen kunnen (zo veel mogelijk) trainen en competitie spelen in Leusden;
- ✓ standaard binnensportaccommodaties zijn: gymnastieklokalen (afmetingen circa 13 x 22 x 5,5 meter), sportzalen (circa 22 x 28 x 7 meter) en sporthallen (ten minste 24 x 42 x 7 meter);
- ✓ een sportzaal biedt bij toepassing van één scheidingswand dezelfde capaciteit als twee gymnastieklokalen;
- ✓ een sporthal biedt bij toepassing van twee scheidingswanden dezelfde capaciteit als drie gymnastieklokalen;
- ✓ de stichtingsnorm voor binnensportaccommodaties wordt, conform VNG normering, gesteld op een minimale benutting door verenigingssport en bewegingsonderwijs van in totaal 1.600 uur per jaar, waarvan 1.400 uur voor verenigingssport;
- ✓ het totaal van 1.600 uur per jaar heeft betrekking op ieder zaaldeel; in een sporthal die bestaat uit twee of drie (middels een scheidingswand deelbare en derhalve afzonderlijk verhuurbare) zaaldelen dient ieder zaaldeel derhalve ten minste 1.600 uur per jaar te worden benut om aan de stichtingsnorm te voldoen;
- ✓ de onderwijsbenutting voor binnensportaccommodaties wordt gesteld op een maximum van 26 klokuren per week voor basisonderwijs en 35 klokuren per week voor voortgezet onderwijs;

- ✓ gymnastieklokalen zijn beperkt geschikt voor verenigingssport en worden primair gerealiseerd en in stand gehouden om het bewegingsonderwijs te faciliteren;
- ✓ sportzalen en sporthallen zijn zowel voor bewegingsonderwijs als verenigingssport geschikt en worden gerealiseerd en in stand gehouden om beiden te faciliteren;
- ✓ gymnastieklokalen die uitsluitend voor bewegingsonderwijs worden gebruikt, kunnen per jaar een totale benutting hebben van niet meer dan 1.040 klokuren³ voor het basisonderwijs en niet meer dan 1.400⁴ klokuren voor het voortgezet onderwijs;
- ✓ de cijfers die zijn aangeleverd door Welzijn Leusden voor het vooronderzoek⁵ en de uitkomsten van de verenigingsenquêtes vormen de basis en verdere uitgangspunten voor het onderzoek;
- ✓ op basis van ervaringsgegevens uit de adviespraktijk van H•AC wordt een praktische inzetbaarheid van een binnensportaccommodatie voor sportverenigingen gesteld op 1.760 uur op jaarbasis (44 uur per week).

1.5 Leeswijzer

Hoofdstuk 2 bestaat uit een inventarisatie en analyse van de huidige situatie met betrekking tot vraag en aanbod van de binnensport(accommodaties). Aan de hand van een documentenanalyse worden eerder uitgevoerde onderzoeken en beleidsstukken op hoofdlijnen beschreven waarna de binnensportaccommodaties en het verenigingsleven in Leusden in kaart worden gebracht. Aan de hand van de geïnventariseerde situatie wordt de capaciteit en benutting van de binnensportaccommodaties inzichtelijk gemaakt.

Hoofdstuk 3 gaat in op de trends en ontwikkelingen op nationaal en op lokaal niveau. Hierin wordt aandacht besteed aan sociaal-maatschappelijke ontwikkelingen, sportspecifieke trends, demografische ontwikkelingen in Leusden en de binnensportconfiguratie vanaf 2013.

In hoofdstuk 4 wordt door onder andere het toepassen van trends en ontwikkelingen en informatie vanuit de verenigingsenquêtes de toekomstige behoefte aan binnensportcapaciteit geprognosticeerd. Hierin worden niet alleen de kwantitatieve aspecten meegewogen, maar ook de kwalitatieve en sporttechnische aspecten. Aan de hand van de uitkomsten in hoofdstuk 4 wordt een voorstel gedaan voor de ontwikkeling van een binnensportconfiguratie die optimaal aansluit bij de te verwachten behoefte en wensen vanuit de sportverenigingen.

De scenario's worden uitgewerkt in hoofdstuk 5. De uitwerking heeft betrekking op een raming van de investeringssom en een exploitatieprognose per scenario. Naast de financiële consequenties worden ook de maatschappelijke consequenties op hoofdlijnen beschreven.

In hoofdstuk 6 worden aan de hand van een overzicht van de financiële en maatschappelijke consequenties conclusies geformuleerd waarna een advies wordt opgesteld met betrekking tot de meest optimale binnensportconfiguratie in Leusden.

³ Per jaar wordt maximaal 40 weken á 26 uur per week bewegingsonderwijs gegeven; $40 \times 26 = 1.040$ klokuren.

⁴ Per jaar wordt maximaal 40 weken á 35 uur per week bewegingsonderwijs gegeven; $40 \times 35 = 1.400$ klokuren.

⁵ Het betreft het onderzoek 'Inventarisatie functies ruimtegebruik (sport) gemeente Leusden'.

Hoofdstuk 2 Inventarisatie en analyse

2.1 Inleiding

Als onderdeel van een nadere inventarisatie en analyse, waarbij de nadruk ligt op de verenigingsport, wordt achtereenvolgens aandacht besteed aan het beleidsmatig kader ten behoeve van de sport in Leusden, een beschrijving van eerder onderzoek naar de binnensport, een beschrijving van de binnensportaccommodaties en het verenigingsleven in Leusden. Daaropvolgend wordt de huidige capaciteit en benutting in kaart gebracht. Aan de hand van de geïnventariseerde en geanalyseerde gegevens wordt het hoofdstuk afgesloten met conclusies over het actuele gebruik en bezetting van de binnensportaccommodaties.

2.2 Beleidsmatig kader

Op hoofdlijnen wordt een beschrijving gegeven van de gemeentelijke uitgangspunten ten aanzien van de sportaccommodaties. Aandacht gaat hierbij uit naar de doelstellingen van het sportbeleid, het voorzieningenniveau, het doelgroepenbeleid en het toewijzingsbeleid. Aan de hand van de volgende beleidsstukken worden de gemeentelijke uitgangspunten opgesteld:

1. Kadernota Sport voor iedereen (2003);
2. Nieuwe sportvisie Leusden
3. Toewijzingsbeleid gemeente Leusden.

Ad 1. Kadernota Sport voor iedereen

De belangrijkste punten uit de kadernota 'Sport voor iedereen' (2003) zijn gericht op een omslag van aanbodgericht beleid naar vraaggericht beleid en het plaatsen van de sportvoorzieningen in een breder toekomstperspectief. Aan de hand van geïnventariseerde knelpunten voor de sport in Leusden zijn de volgende concrete doelstellingen geformuleerd:

1. In de komende jaren zal Leusden een blijvende en actieve sportdeelname bij alle inwoners bevorderen en sport meer benutten als middel of als doel bij het versterken van de sport- en sociale infrastructuur.
2. Leusden wil dit bereiken door een sportklimaat te creëren waarbinnen publieke en private initiatieven een kans krijgen en die elkaar in een sportief en sociaal-economisch samenspel kunnen versterken.

De bijbehorende subdoelstellingen die eveneens van toepassing zijn op het voorliggende onderzoek zijn:

- het op peil houden, verbeteren c.q. uitbreiden van het accommodatieaanbod, zowel in kwantitatieve als in kwalitatieve zin;
- het realiseren van een breed en vraaggericht sport- en bewegingsactiviteiten pakket voor de inwoners van Leusden;
- een actieve ondersteuning op maat van de georganiseerde sport.

Ad 2. Ruimte voor sport 2009-2013, sport en beweegvisie Leusden.

Het nieuwe sportbeleid in Leusden wordt gekenmerkt door de ambitie om meer mensen aan het sporten te krijgen maar ook mensen meer aan het sporten te krijgen.

De visie die de gemeente heeft met haar sportbeleid 2009-2013 is met name gebaseerd op het creëren van een sportaanbod voor alle inwoners van de gemeente Leusden met bijbehorende accommodaties en sportieve ruimten. Daarnaast wordt het belang van multifunctionele accommodaties onderstreept zodat ontmoetingsplekken worden gecreëerd voor alle leeftijden en bevolkingsgroepen. De gemeente streeft naar een resultaatgericht sportbeleid waarin niet alleen aandacht is voor kwantiteit, maar ook voor kwaliteit en een vraaggericht aanbod. De gemeente neemt hierin een initiërende rol door samenwerking tussen verschillende partijen te verbeteren.

De gemeente wenst de visie te concretiseren aan de hand van onderstaande doelstellingen:

- in 2013 voldoet 75% van de Leusdenaren van 18 jaar en ouder aan de beweegnorm;
- in 2013 heeft 50% van de sportverenigingen voldoende vrijwilligerskader zodat deze een hoogwaardig aanbod kunnen (blijven) aanbieden dat vraaggericht tot stand is gekomen;
- in 2013 heeft de gemeente, voor inwoners in alle leeftijdsgroepen, een aanbod aan sport- en beweegmogelijkheden in de openbare ruimte.

Ad 3. Toewijzingsbeleid gemeente Leusden

De richtlijnen met betrekking tot de ingebruikgeving en toewijzing van binnensportaccommodaties in de gemeente Leusden is vastgelegd op navolgende volgorde van prioriteit:

- basisscholen uit Leusden voor het geven van bewegingsonderwijs;
- de Leusdense binnensportverenigingen, met een volwaardige binnensportcompetitie, aangesloten bij een landelijke sportbond;
- de gemeentelijke sportstimuleringsactiviteiten (in het kader van de breedtesportimpuls);
- Leusdense buitensportverenigingen aangesloten bij een landelijke sportbond;
- recreatieve sport-, c.q. bewegingsactiviteiten voor en door inwoners van Leusden (o.a. verenigingen die niet zijn aangesloten bij een landelijke sportbond, particulieren en bedrijven uit Leusden);
- verenigingen, stichtingen, particulieren en bedrijven buiten Leusden;
- overige activiteiten.

Verder zijn er enkele bijzonder bepalingen die van invloed zijn op het toewijzingsbeleid voor de binnensportverenigingen, waaronder:

- de door de bond voorgeschreven afmetingen voor de sportbeoefening zijn doorslaggevend (sporttechnische eisen);
- reguliere aanvragen gaan voor incidentele aanvragen;
- aanvragen voor het huren van een binnensportaccommodatie voor het hele seizoen hebben de voorrang boven aanvragen voor een korte periode binnen het seizoen;
- in het weekend gaan wedstrijden voor trainingen.

Overige punten die invloed hebben op het toewijzingsbeleid zijn onder andere dat het competitieniveau van de vereniging invloed heeft op de mogelijkheid trainingen in dezelfde accommodatie plaats te laten vinden als waarin de wedstrijden worden gespeeld en dat de jeugd voorrang heeft op de uren tot circa 20.00 uur.

2.3 Explorierend vooronderzoek binnensport

Ten behoeve van de uitwerking van het nieuwe sportbeleid is een explorierend onderzoek uitgevoerd naar de capaciteit en benutting van de binnensportaccommodaties⁶. In de betreffende onderzoeksrapportage is een overzicht gepresenteerd van het huidige accommodatiegebruik van het bewegingsonderwijs en de verenigingsport. Daarnaast is aan de hand van onder andere kengetallen, leerlingenprognoses en demografische ontwikkelingen een prognose opgesteld voor de toekomstige behoefte aan binnensportruimte. Onderstaand is het onderzoek kort samengevat.

Het onderzoek maakt onderscheid tussen een bezettingspercentage voor overdag (vooral onderwijs en Welzijn Leusden) en in de avonden en weekenden (met name verenigingsgebruik).

Het actuele ruimtegebruik van de binnensportaccommodaties wordt als goed tot zeer goed gekwalificeerd. Uitzonderingen hierop vormen sporthal De Korf overdag en de gymnastieklokalen Lijsterbeslaan en Pr. Margrietlaan. De praktische bezettingsgraad (mogelijk verhuurbare uren per zaaldeel per jaar) is gesteld op 2.592 uur per zaaldeel waarvan 1.120 uur overdag en 1.472 in de avonduren plus het weekend⁷.

Met dit gestelde uitgangspunt zijn de bezettingspercentages per accommodatie als volgt door het onderzoeksbureau Sportfriends berekend (seizoen 2007-2008):

	zaaldelen	overdag		avond- en weekend	
		%	uren	%	uren
Sporthal De Korf	3	52%	1.746	100%	4.467
Sportzaal Achterveld	2	66%	1.475	53%	1.558
Sportzaal De Meent	1	80%	901	121%	1.774
Gymnastieklokaal Lijsterbeslaan	1	102%	996	53%	689
Gymnastieklokaal Asschatterweg	1	102%	997	77%	990
Gymnastieklokaal Berkelwijk	1	84%	828	87%	1.124
Gymnastieklokaal Pr. Margrietlaan	1	78%	690	59%	758

Daarnaast is de toekomstige sportaccommodatiebehoefte in kaart gebracht. De geprognosticeerde ruimtebehoefte is berekend aan de hand van leerlingenprognoses, nationale ledentalontwikkelingen, lokale ledentalontwikkelingen en de demografische ontwikkelingen in Leusden. Aan de hand van deze prognoses is een indicatie afgegeven voor de bezettingspercentages overdag en in de avonduren voor de jaren 2012 en 2025. Voor de berekening van de capaciteit is rekening gehouden met de nieuwbouw van drie multifunctionele accommodaties (met twee sportzalen en één gymnastieklokaal die twee gymnastieklokalen vervangen). Onderstaand volgen de belangrijkste conclusies over de toekomstige accommodatiebehoefte.

Voor de middellange termijn wordt overdag een gemiddelde *toename* van het bezettingspercentage verwacht van 62% in 2008 naar 69% in 2012. Het bezettingspercentage in de avonduren en in de weekenden zal *toenemen* van 76% in 2008 naar 80% in 2012.

Voor de langere termijn wordt overdag een gemiddelde *afname* verwacht van -15% in de bezetting ten opzichte van 2008. Voor de verenigingsbehoefte in de avonduren en in het weekend wordt eveneens een *afname* verwacht van -4% ten opzichte van 2008.

⁶ Inventarisatie functies ruimtegebruik (sport) gemeente Leusden (2008), Sportfriends.

⁷ H•AC zal in het vervolgrapport gebruik maken van een andere methodiek voor het berekenen van de bezetting. In paragraaf 2.6 wordt dit verder uitgewerkt en toegelicht.

De verwachting is dat de druk op de sportaccommodaties op de middellange termijn licht zal toenemen maar dat er op de langere termijn, met name overdag en in het bijzonder voor Sportzaal Achterveld, structurele leegstand kan ontstaan. Het grootste knelpunt blijft echter het aantal beschikbare uren in de sporthal voor handbal, korfbal, hockey en zaalvoetbal in verband met de sporttechnische eisen van de ruimte. De onderzoekers hebben destijds geconcludeerd dat cijfermatig de capaciteitsuitbreiding van de nieuwe multifunctionele accommodaties Tabakssteeg, Biezenkamp en Alandsbeek voldoende ruimte biedt om het bewegingsonderwijs en de sportverenigingen in Leusden na 2012 te accommoderen.

2.4 Kenmerken binnensportaccommodaties

2.4.1 Beschrijving accommodaties

Sporthal De Korf

Sporthal De Korf heeft een afmeting van 48x28x7 meter en is door middel van twee scheidingswanden te scheiden in drie zaaldelen. De sporthal is centraal gelegen in het centrum van Leusden en biedt daarmee qua ligging voordelen ten opzichte van de sportaccommodaties die verder uit het centrum gelegen zijn.

De hele sporthal biedt ruimte aan maximaal:

- vier volleybalvelden of één centrecourt;
- drie basketbalvelden of één centrecourt;
- drie oefentennisvelden;
- negen badmintonvelden;
- één korfbalveld/handbalveld/zaalvoetbalveld/zaalhockeyveld.

Sportzaal Achterveld

Sportzaal Achterveld bestaat uit twee zaaldelen en heeft een afmeting van 34x22x7 meter. Een mogelijk nadeel van de sportzaal is de ligging. De sportzaal is hemelsbreed meer dan 4,5 kilometer verwijderd uit het centrum van Leusden en is daarmee minder toegankelijk voor jeugdige sporters uit de kern Leusden. De ruimte biedt mogelijkheden voor:

- twee volleybalvelden;
- één basketbalveld centrecourt en twee oefenvelden;
- één tennisveld;
- zes badmintonvelden;
- één handbalveld/zaalvoetbalveld (geen officiële afmetingen wedstrijdafmetingen).

Sportzaal de Meent

Door de kleinere afmetingen (28x16x7 meter) beschikt sportzaal De Meent in tegenstelling tot sportzaal Achterveld over één zaaldeel. De ligging van De Meent is daarentegen zeer gunstig nabij het centrum van Leusden. De beschikbare voorzieningen en belijningen zijn aangelegd voor:

- één volleybalveld;
- één basketbalveld;
- vier badmintonvelden of één centrecourt;
- één handbalveld/zaalvoetbalveld (geen officiële afmetingen voor wedstrijden; alleen geschikt voor trainingen).

Gymnastieklokalen

De afmetingen van de gymnastieklokalen aan de Asschatterweg, Berkelwijk en de Pr. Margrietlaan bedragen 21x12x5,5 meter. Het gymnastieklokaal aan de Lijsterbeslaan heeft een kleinere sportvloeroppervlakte, namelijk 20x10 meter. De gymnastieklokalen worden door de volgende basisonderwijsinstellingen benut:

- Lijsterbeslaan: De Brink en de Kleine Beer;
- Asschatterweg: De Klimakker, De Böngerd en De Valleij;
- Berkelwijk: De Heerd, 't Ronde en De Holm;
- Pr. Margrietlaan: 't Palet en Loysderhoek.

2.4.2 Boekwaarden binnensportaccommodaties

De boekwaarde van de accommodaties is belangrijk voor de toekomstige configuratie en exploitatie van de binnensportvoorzieningen. Oudere gebouwen hebben vaak te kampen met hogere onderhoudskosten en voldoen niet meer aan de moderne technische en functionele eisen. Dit kunnen redenen zijn om te kiezen voor (vervangende) nieuwbouw voor het optimaliseren van de binnensportconfiguratie. In de navolgende tabel wordt de boekwaarde eind 2012 van de huidige binnensportaccommodaties globaal in kaart gebracht waarbij onderscheid gemaakt wordt tussen de resterende boekwaarde van het gebouw en van de categorie 'overig' (zoals renovatie van het dak of van sanitair en verbouwingen of grondkosten):

accommodatie	zaaldelen	boekwaarde eind 2012	
Sporthal De Korf	3	gebouw	€ 266.000,-
		overig	€ 253.000,-
Sportzaal Achterveld	2	gebouw	€ 0,-
		overig	€ 2.000,-
Sportzaal De Meent	1	gebouw	€ 13.000,-
		overig	€ 58.000,-
Gymnastieklokaal Lijsterbeslaan	1	gebouw	€ 0,-
		overig	€ 33.000,-
Gymnastieklokaal Asschatterweg	1	gebouw	€ 20.000,-
		overig	€ 0,-
Gymnastieklokaal Berkelwijk	1	gebouw	€ 50.000,-
		overig	€ 0,-
Gymnastieklokaal Pr. Margrietlaan	1	gebouw	€ 0,-
		overig	€ 0,-

Uit het overzicht kan het volgende afgeleid worden:

- gymnastieklokaal Lijsterbeslaan is reeds afgeschreven. Er is echter nog wel in geïnvesteerd om de sanitaire ruimten te renoveren;
- gymnastieklokaal Prinses Margrietlaan is volledig afgeschreven (wordt vervangen door nieuwe sportzaal); ;
- gymnastieklokaal Asschatterweg heeft eind 2012 een resterende boekwaarde van circa € 20.000,-;
- sportzaal Achterveld is reeds volledig afgeschreven;
- tegen het einde van 2012 is sportzaal De Meent vrijwel afgeschreven; de boekwaarde eind 2012 bedraagt namelijk € 13.000,-;
- De Korf heeft tegen eind 2012 echter nog een boekwaarde van meer dan € 265.000,- en wordt dus niet op korte termijn afgeschreven.

2.5 Verenigingsleven

2.5.1 Verenigingen, ledenaantallen en participatiegraad

In Leusden zijn verschillende verenigingen actief die (mede)gebruik maken van de binnensportaccommodaties. In het overzicht⁸ op de volgende bladzijde staan de gebruikers genoemd (verenigingen/georganiseerde sport) die momenteel gebruik maken van de gemeentelijke binnensportaccommodaties. Daarnaast wordt de participatiegraad berekend, dat wil zeggen het percentage van de Leusdense bevolking dat participeert in de betreffende tak van sport. Voor een analyse van de mate van participatie per tak van sport wordt een vergelijking gemaakt met de gemiddelde participatiegraad in Nederland per tak van sport.

Uit het vergelijk tussen de lokale en nationale participatiegraad blijkt:

- volleybal kent een lagere participatiegraad dan nationaal gemiddeld;
- badminton heeft een participatiegraad van circa 50% meer dan op basis van het nationaal gemiddelde verwacht kan worden;
- over zaalvoetbal kunnen geen vergelijkende conclusies worden getrokken omdat er geen onderscheid wordt gemaakt bij de KNVB in leden die zaalvoetbal spelen en die veldvoetbal spelen;
- handbal kent een hogere participatiegraad dan nationaal gemiddeld;
- de participatiegraad voor korfbal is meer dan twee keer zoveel als nationaal gemiddeld;
- basketbal heeft een hogere participatiegraad dan nationaal gemiddeld;
- hockey heeft een participatiegraad die meer dan vier keer zo hoog is als nationaal gemiddeld;
- gymnastiek heeft een participatiegraad van meer dan 80% in vergelijking met het nationaal gemiddelde.

Uit de gegevens blijkt dat Leusden een hoge binnensportdeelname kent in vergelijking met de rest van Nederland. Overall kan geconcludeerd worden dat in Leusden bijna twee keer zoveel de binnensporten worden beoefend dan gemiddeld. Hierin is (zaal)voetbal niet meegerekend. Vooral korfbal, hockey en gymnastiek kennen een bovengemiddelde participatiegraad. Alleen volleybal vormt een uitzondering; volleybal kent een lagere participatiegraad.

⁸ Bron: 'Inventarisatie functies ruimtegebruik (sport) gemeente Leusden', Sportfriends, 2008 en verenigingsenquêtes H•AC 2009, bewerking H•AC. De ledentallen zijn uit 2007. Uit dit jaar zijn de meeste ledenaantallen per vereniging bekend.

tak van sport	vereniging	Leusden 2008			Nederland 2007 participatie ¹⁰
		ledental		participatie ⁹	
volleybal	Afas Leos	140			
	J. Mink Volleybal	15			
	Volleybal Vereniging Leusden	20			
	A. Woltinge Volleybal	13	198	0,66%	0,78%
badminton	Leusder Badminton Combinatie	180			
	F. van Ewijk	nb			
	BC Sobat	21			
	Quick shuttle	nb			
	V.L. van der Veen	nb			
	Groep Ruigrok	nb			
	Horstbeek Hoevelaken	8			
	S.R.G.L. Badminton	nb			
	J.H.Spekman	nb	239	0,73%	0,38%
	(zaal)voetbal	Mutli Force	nb		
SO Lusidunahof		14			
E.S Bijkerk		nb			
R.M Schutte		nb			
Roda 46		nb			
M.P. de Graaff		nb			
H.D. Essenboom		nb			
Virus		29			
ZVL'80		nb			
J. Hak		nb			
P.Aarsman		nb			
G.M. Nieland		nb			
SV Achterveld		366	381	1,43%	nb
handbal		LHV	126	126	0,44%
korfbal	KC Antilopen	348	348	1,21%	0,59%
basketbal	Green Giants	89	89	0,31%	0,27%
hockey	Mixed hockeyclub	1.050	1.050	3,66%	0,84%
gymnastiek	Impala, turnen	600			
	Laak & Eemhoven	15			
	Sportgr. Leusden Zuid, gymn.	nb	586	2,04%	1,71%
omnivereniging	SV Avanti	132	132	0,46%	nb
Totaal			3.167	9,62%	4,91% ¹¹

Bron: NOC*NSF, CBS, gemeente Leusden; bewerking H•AC

⁹ Op basis van een bevolkingsaantal van 28.667 in 2009.

¹⁰ Op basis van een bevolkingsaantal van 16.405.399 in 2008; deze gegevens zijn de meest recente.

¹¹ Dit is exclusief de participatiegraad voor de omnisportvereniging en de zaalvoetbal. Hier zijn geen landelijke ledenaantallen over beschikbaar.

2.5.2 Ontwikkeling ledenaantallen

Naast de huidige ledenaantallen is het van belang om te analyseren welke ledentalontwikkelingen zich hebben voorgedaan in de afgelopen jaren. De ledenaantallen uit het verleden geven een indicatie van de te verwachten ledentalontwikkelingen voor de toekomst. Voor een overzicht van de ledentalontwikkelingen wordt verwezen naar de bijlage¹².

Onderstaand volgen de belangrijkste conclusies ten aanzien van de recente ontwikkelingen in de binnensport in Leusden:

- het aantal korfballeden is zeer sterk gestegen in twee jaar tijd (+20%);
- voetbal is een groeiende sport in Leusden;
- het aantal handballede is licht gedaald (-2%);
- het aantal volleyballede is gedaald (-7%);
- het aantal badmintonleden is fors gedaald (-16%);
- hockey is een sterk groeiende sport met in het afgelopen jaar een ledenstijging van +14%;
- gymnastiekvereniging Impala is zeer sterk gegroeid tussen 2006-2007 met 5% en tussen 2007-2008 met nog eens 11%.

nationale ledentalontwikkelingen 2007 tov 2006

volleybal	: licht dalend
badminton	: dalend
zaalvoetbal	: stijgend
handbal	: dalend
korfbal	: stijgend
basketbal	: gelijk
hockey	: stijgend
gymnastiek	: gelijk

Bron: NOC*NSF

Bij de badmintonvereniging valt de sterke daling volgens de vereniging zelf grotendeels te verklaren doordat de eerder beschikbare uren in de sporthal zijn toegewezen aan de gepromoveerde korfbalvereniging. Het effect is vooral bij de afname van het aantal jeugdleden direct merkbaar. Vermoedelijk heeft de promotie van de korfbalvereniging daarentegen geleid tot een sterke toename van het aantal leden. De overige sporten kennen geen opvallende dalingen of stijgingen in de ledenaantallen.

2.6 Capaciteit en benutting

Een inventarisatie en analyse van de capaciteit en de mate van het gebruik geeft inzicht in de benutting van de binnensportaccommodaties. Voor de benutting van de accommodaties voor met name het verenigingsgebruik wordt uitgegaan van de daadwerkelijk afgenomen verenigingsuren in relatie tot het aantal praktisch afneembare uren (de praktische bezettingsgraad). Voor een overzicht van de theoretische en praktisch mogelijk te verhuren uren in de sportaccommodaties wordt verwezen naar de bijlage¹³. In onderstaande tabel worden de werkelijk benutte uren en de bezettingsgraad weergegeven voor verenigingsport en voor het onderwijs.

accommodatie	zld.	benutting uren		bezettingspercentages			bezetting verenigingen
		verenig.	onderw.	totaal	verenig.	onderw.	
De Korf ¹⁴	3	1.280	316	57%	73%	30%	goed
Achternveld	2	746	728	53%	42%	70%	slecht
De Meent	1	1.667	921	92%	95%	89%	zeer goed
Lijsterbeslaan	1	806	989	64%	46%	95%	matig
Asschatterweg	1	794	981	63%	45%	94%	goed
Berkelwijk	1	1.206	832	73%	68%	80%	zeer goed
Pr. Margrietlaan	1	877	693	56%	50%	67%	matig

¹² Zie bijlage 1.

¹³ Zie bijlage 2.

¹⁴ Voor De Korf zijn de toegewezen uren voor het seizoen 2008-2009 als uitgangspunt gehanteerd. Voor de overige binnensportaccommodaties zijn de meest recente cijfers uit seizoen 2007-2008.

De beoordeling van de bezettingspercentages voor verenigingsport is voor een sporthal of sportzaal anders dan voor een gymnastieklokaal. Een bezettingspercentage van boven 40% in een gymnastieklokaal ten behoeve van de verenigingsport is reeds als goed te beoordelen. Voor een sporthal of sportzaal dient het bezettingspercentage minimaal 60% te zijn om als goed beoordeeld te kunnen worden. Onderstaande kwalificering wordt aangehouden voor de beoordeling van de bezettingsgraad:

beoordeling bezettingsgraad verenigingsport	sporthal/sportzaal	gymnastieklokaal
goed tot zeer goed	>70%	>40%
matig tot goed	50-70%	20-40%
zeer slecht tot slecht	<50%	<20%

Sporthal

De jaarbenutting van De Korf voor verenigingsport is met een bezettingspercentage van 73% goed te noemen. Bezetting door het onderwijs is daarentegen zeer laag (30%). Het rooster laat daarnaast zien dat activiteiten van Welzijn Leusden ook overdag plaatsvinden waardoor het bezettingspercentage overdag toeneemt. Daarnaast wordt sporthal De Korf gebruikt door Welzijn Leusden gedurende circa 114 uur per

jaar. Ondanks het gebruik overdag naast het onderwijs door de sportgroepen van Welzijn Leusden en overige activiteiten is de totale bezetting van De Korf met 57% zeer matig te noemen. Dit laat onverlet dat het gegeven dat binnensportaccommodaties gedurende de circa 40 weken van openstelling een intensieve periode kennen gedurende maximaal 20 weken wanneer ook de buitensporten (o.a. hockey 9 weken, handbal 20 weken en korfbal 22 weken) naar binnen komen.

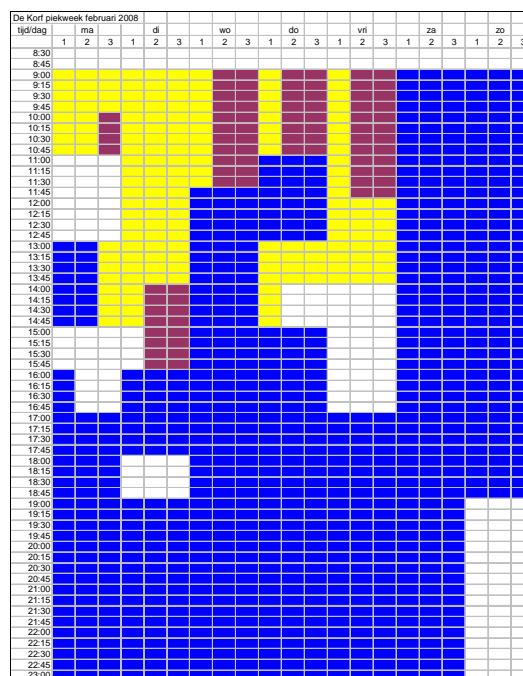
Om een volledig beeld te krijgen van de werkelijke benutting wordt ook naar de piekbenutting gekeken. De piekbenutting wordt weergegeven in het nevenstaande rooster. De analyse van de piekweek in februari laat zien dat de avond- en weekenduren in De Korf volledig bezet zijn, met uitzondering van zondagavond. Voor de verenigingsport is de bezetting maximaal.

Naast de bijna volledige bezetting is op het weekrooster¹⁵ sprake van dubbel geregistreerde uren.

Uit de vergelijking met het rooster van seizoen 2007-2008 kan afgeleid worden dat de verenigingsport groeiend is binnen Leusden; het (voorlopige) rooster voor seizoen 2008-2009 heeft een stijging laten zien van meer dan 100 zaaldeeluren per jaar voor verenigingsport in vergelijking met het seizoen 2007-2008.

 onderwijs
 verenigingen
 overig

¹⁵ Het weekrooster is opgesteld in het vooronderzoek 'Inventarisatie functies ruimtegebruik (sport) gemeente Leusden, 2008, Sportfriends.

Sportzalen

Conform de verwachtingen door de ligging van sportzaal Achterveld kent deze accommodatie een lage benutting door de verenigingsport. Het aanbod aan sportruimte in Achterveld is minder aantrekkelijk voor verenigingen met bijvoorbeeld jeugdige leden die woonachtig zijn binnen de kern Leusden. Het onderwijsgebruik van sportzaal Achterveld is daarentegen als goed te kwalificeren.

Sportzaal de Meent wordt met een praktische bezettingspercentage van 95% zeer intensief benut door de verenigingsport. Binnen de Meent is capaciteitsuitbreiding of een hogere benutting vrijwel niet mogelijk. De eventuele groei van de verenigingen die gebruik maken van De Meent kan capaciteitsproblemen opleveren in de toekomst in de betreffende sportzaal. Ook de totale bezetting is hoog omdat het bezettingspercentage vanuit het onderwijs als goed te beoordelen is (89%).

Gymnastieklokalen

Uit de bezettingspercentages blijkt dat ook de gymnastieklokalen goed gebruikt worden door de verenigingsport. Een bezettingspercentage van boven 40% is reeds als goed te kwalificeren. De hogere bezettingsgraad wordt voornamelijk veroorzaakt door het grote gebruik door gymnastiekvereniging Impala. Met name Berkelwijk en Asschatterweg worden intensief gebruikt door de betreffende vereniging. Alleen de Lijsterbeslaan kent een lagere benutting door de verenigingsport. Daarnaast worden, met uitzondering van de Pr. Margrietlaan, de gymnastieklokalen voor onderwijsdoeleinden met bezettingspercentages tussen 67% en 95% goed tot zeer goed benut.

2.7 Conclusies inventarisatie

- Leusden is gestart met de ontwikkeling van nieuw sportbeleid. De huidige sportbeleidsnota uit 2003 is voornamelijk gericht op de omslag van aanbod- naar vraaggericht sportbeleid waarbij ruime aandacht is voor het verbeteren van het sportaccommodatieaanbod zowel in kwantitatieve als in kwalitatieve zin.
- De sporttechnische eisen en voorgeschreven afmetingen door de bond zijn leidend bij het toewijzingsbeleid voor de binnensporten in Leusden.
- Het huidige binnensportaccommodatieaanbod in Leusden bestaat uit één sporthal, twee sportzalen en vier gymnastieklokalen.
- De sportaccommodaties zijn evenwichtig verspreid over de gemeenten Leusden. Sportzaal Achterveld is echter te ver van de kern Leusden verwijderd voor de jeugdige sporters wat een nadelige invloed heeft op de benutting van de zaal door verenigingen.
- Het gymnastieklokaal (gebouw) aan de Lijsterbeslaan is volledig afgeschreven. Het gebouw aan de Pr. Margrietlaan is eind 2008 vrijwel volledig afgeschreven en sportzaal Achterveld is reeds volledig afgeschreven. Sportzaal De Meent zal eind 2012 nog een geringe boekwaarde kennen van circa € 13.000,-. Sporthal De Korf is niet op korte termijn afgeschreven.
- Uit de analyse van de participatiegraad voor volleybal, korfbal, hockey, (zaal)voetbal, handbal, basketbal, gymnastiek en badminton blijkt dat Leusden een zeer hoge binnensportparticipatie kent die een stuk hoger ligt dan het nationale gemiddelde. Vooral korfbal, hockey en gymnastiek zijn populaire sporten binnen de gemeente.

- Badminton, handbal en volleybal hebben het afgelopen jaar een dalend ledenaantal ervaren. Met name het aantal badmintonleden is flink afgenomen (-16%). Volgens de vereniging wordt de afname veroorzaakt door een verschuiving van de uren omdat de (gepromoveerde) korfbalvereniging de benodigde uren kreeg toegewezen in de sporthal. De Korfbalvereniging kent daarentegen een zeer sterke stijging van het aantal leden (+20%) evenals de gymnastiekvereniging (+11%).
- Sporthal De Korf kent een goede gemiddelde verenigingsbenutting maar een zeer slechte benutting overdag door onderwijs en overig gebruik. Echter, uit de analyse van een piekweek in februari blijkt dat de sporthal bijna maximaal wordt gebruikt door de verenigingen. In De Korf vormt de bezetting alleen tijdens de piekmaanden een knelpunt dat met name wordt veroorzaakt door de verenigingen die een binnenseizoen kennen tijdens de wintermaanden.
- Sportzaal Achterveld kent een slechte benutting door de verenigingsport. Eerder is gebleken dat de ligging van de sportzaal niet ideaal is voor met name jeugdige verenigingsleden uit de kern Leusden. De sportzaal wordt daarentegen wel goed benut door het onderwijs.
- Sportzaal De Meent heeft een zeer hoge benutting door de verenigingsport. De zaal biedt geen ruimte meer voor groei waardoor knelpunten kunnen ontstaan in de toekomst. De capaciteit voor verenigingen wordt vrijwel volledig benut (95%). Ook het gebruik door bewegingsonderwijs is goed te noemen.
- De gymnastieklokalen kennen een relatief hoge benutting door de verenigingen. Dit wordt vooral veroorzaakt door gymnastiek- en turnvereniging Impala die intensief gebruik maakt van met name Asschatterweg, Pr. Margrietlaan en Berkelwijk. De benutting door het onderwijs is goed tot zeer goed.
- De totale benutting van de binnensportaccommodaties is matig tot goed te noemen waarbij Sportzaal De Meent de meest intensieve benutting kent en Sportzaal Achterveld en gymnastieklokaal Pr. Margrietlaan de laagste totale benutting kennen.
- De bezettingspercentages wijken af van de bezettingspercentages die in het vooronderzoek berekend zijn omdat H•AC andere uitgangspunten stelt ten aanzien van de praktische bezettingsgraad.

Hoofdstuk 3 Trends en ontwikkelingen

3.1 Inleiding

In het navolgende hoofdstuk worden trends en ontwikkelingen in kaart gebracht die invloed kunnen hebben op het gebruik van de binnensportaccommodaties. Er worden eerst enkele algemene trends benoemd waarna de toekomstvisies op de binnensport van het NOC*NSF, de VSG en de zaalsportbonden zijn weergegeven. Een blik op enkele sportspecifieke trends wordt gevolgd door specifieke ontwikkelingen binnen Leusden, met name op demografisch gebied. Mede aan de hand van deze trends en ontwikkelingen kan een kwalitatieve en kwantitatieve uitspraak worden gedaan over de te verwachten ledentalontwikkelingen en het daarmee samenhangende binnensportgebruik.

3.2 Algemene trends en ontwikkelingen

Landelijke, provinciale/regionale en lokale trends en ontwikkelingen zijn van invloed op de keuzes die men maakt op lokaal niveau, waaronder ook op het voorzieningenniveau, en meer specifiek de accommodaties voor onderwijs, welzijn en sport. Enkele relevante trends en ontwikkelingen, voor de gemeente Leusden in algemene zin en meer specifiek dit onderzoek, worden in de navolgende paragrafen inzichtelijk gemaakt.

3.2.1 Maatschappelijke en economische ontwikkelingen

In de onderstaande overzicht worden enkele relevante maatschappelijke en economische ontwikkelingen benoemd¹⁶:

- belang en belangstelling voor gezondheid en bewegen met sport als doel en als middel;
- dalende koopkracht onder consumenten door weinig vertrouwen in de economie;
- jaar 2008 (en 2009) was het jaar van de recessie, fluctuerende olieprijs, dalende huizenmarkt en uitblijven van groei van de economie;
- aandeel van mensen met overgewicht is toegenomen tot 45% en het aandeel van mensen met ernstig overgewicht tot 11%;
- momenteel doet 64% van de bevolking van 18-79 jaar aan sport in de vrije tijd;
- sporten die duidelijk populairder zijn geworden de afgelopen jaren zijn hockey, golf en hardlopen;
- onder vrouwen ligt het aandeel sporters niet lager dan onder de mannen - wel domineren mannen nog in teamsporten en in de wedstrijd sport;
- de sportdeelname onder ouderen is de afgelopen decennia indrukwekkend gestegen;
- de deelname aan vrijwilligerswerk in de sport is de afgelopen jaren relatief stabiel gebleven- de sport is de maatschappelijke sector met de grootste aandelen verenigingsleden en –vrijwilligers;
- sportbeoefening en het lidmaatschap van sportverenigingen liggen bij Turken, Marokkanen, Surinamers en Antillianen lager dan bij autochtonen;
- onder tweedegeneratie allochtonen ligt de sportdeelname hoger dan onder de eerste generatie;
- hoe sportiever de ouders, hoe groter de kans dat ook de kinderen aan sport doen.

¹⁶ Bron: CBS, Rapportage Sport.

3.2.2 Toenemende druk op ruimte

In Nederland is 0,8% van de ruimte (31.000 hectare) in gebruik ten behoeve van sportterreinen. Een belangrijke ontwikkeling is de verschuiving van sportaccommodaties naar de rand van de stad/gemeente. De voornaamste oorzaken van deze verschuiving zijn:

- beperkt economisch rendement:
 - schaarste aan ruimte voor winstgevende activiteiten zoals woning- en kantoorbouw, waardoor laagrenderende sportaccommodaties moeten wijken om hoogrenderende ruimtebehoefte in te vullen;
 - accommodaties renderen relatief beter op goedkope grond en deze is nauwelijks te vinden binnen het centrum of in de stad;
- verplaatsbaarheid in bouwtermen: sportgronden zijn eenvoudig bouwrijp te maken en investeren in nieuwe sportaccommodaties is relatief goedkoop (afhankelijk van het doel en type accommodatie: aanleg outdoor atletiekbaan met 8 banen kost circa € 1,5 miljoen in vergelijking met circa € 60 miljoen voor bouw van het multifunctioneel Omni Sport Centrum in Apeldoorn).

De ruimtelijke kansen voor de sport voor gemeenten zijn onder andere:

- rood voor groen: medegebruik van de openbare (groene) ruimte voor sport;
- meervoudig gebruik van sportruimte op gebiedsniveau (bijvoorbeeld woon-golfaccommodaties), op verenigingsniveau (bijvoorbeeld sportvoorzieningen delen tussen verschillende clubs) of door middel van multifunctioneel gebruik van accommodaties (de ontwikkeling van de twee multifunctionele accommodaties, de Tabakssteeg en Alandsbeek vormen goede voorbeelden hiervan).

Bedreigingen van verschuiving van sportaccommodaties zijn echter:

- de beschikbaarheid van het sportaanbod neemt af naarmate de woningdichtheid toeneemt;
- verhoging van de vervoerstijd van en naar sportaccommodaties door minder goede bereikbaarheid en een grotere af te leggen afstand. Het risico bestaat hierdoor op vermindering van het aantal sporters in accommodaties die naar de rand van de gemeente/het centrum verschuiven.

3.3 Toekomstvisie binnensportaccommodaties

3.3.1 NOC*NSF

In het meest recent gepubliceerd adviesrapport¹⁷ over ruimtegebruik heeft NOC*NSF haar zorg uitgesproken over de toekomst van binnensportaccommodaties. Bij een ongewijzigd beleid wordt een groot tekort aan binnensportruimte gevreesd, wat richting 2020 zou kunnen oplopen tot een tekort van 425 sporthallen in Nederland. Een gebrek aan ruimte voor sport op centrale locaties leidt tot een verdere toename van de bewegingsarmoede bij grote groepen van de bevolking. Een dergelijk dreigend tekort aan indoor sportruimte kan gedeeltelijk worden opgelost door het realiseren van een betere bezettingsgraad van bestaande sporthallen, mits deze voldoen aan de wensen en eisen van deze tijd.

Een andere mogelijkheid bestaat uit het vervangen van verouderde gymlokalen door nieuwe, multifunctionele voorzieningen waarin sportfuncties volledig geïntegreerd worden.

¹⁷ Bron: 'Ruimte voor Sport'; adviesrapport NOC*NSF, december 2005

Deze ontwikkeling sluit tevens aan bij de reeds beschreven ontwikkeling met betrekking tot clustervorming.

Een ander aspect dat in dit verband aandacht behoeft zijn de eisen die worden gesteld aan gymnastieklokalen. Gymnastieklokalen zijn in eerste instantie specifiek bedoeld voor het verzorgen van het bewegingsonderwijs¹⁸. Het bewegingsonderwijs is in de afgelopen jaren sterk veranderd. Waar vroeger de nadruk werd gelegd op het klassikaal aanleren en ontwikkelen van vaardigheden is de focus tegenwoordig verlegd naar het in kleiner groepsverband (veelal modulair) ontdekken en ontplooiën van mogelijkheden. Dit is reeds goed zichtbaar in de hedendaagse inventaris van gymnastieklokalen die, in tegenstelling tot de vroegere 'klassieke' inventaris, zeer gevarieerd is en per lokaal sterk kan verschillen. Door de veranderingen in het bewegingsonderwijs, worden naast de inventaris ook de afmetingen en inrichting van gymnastieklokalen heroverwogen.

Op gezamenlijk initiatief van het ministerie van VWS en Vereniging Sport en Gemeenten¹⁹ (VSG) is in 2001 een onderzoek verricht naar de huidige gymaccommodaties in Nederland²⁰. De belangrijkste conclusie uit dit onderzoek is dat de standaard afmeting van 252 m² (12m x 21m) niet meer toereikend is voor het gewenste gebruik. Om een gedifferentieerd en multifunctioneel gebruik van de gymnastiekaccommodaties te garanderen is in de toekomst onder andere een groter vloeroppervlak benodigd.

Daarnaast stelt ook de brede-school-ontwikkeling nieuwe eisen aan de gymnastiekaccommodatie. Om flexibel en multifunctioneel gebruik van de accommodatie te bevorderen kan ook worden gestreefd naar de realisatie van grotere gymnastieklokalen met de mogelijkheid om deze, bijvoorbeeld met behulp van compartimentering, geschikt te maken voor alternatief gebruik.

Vermeldenswaard is het dat door de VSG in opdracht van de "Alliantie School en Sport samen sterker" uitvoering is gegeven aan het project "Innovatieve Ontwerpen" waarbij in nauwe samenwerking met betrokkenen uit de onderwijs- en de sportsector vorm is gegeven aan de sport- en onderwijsaccommodatie van de toekomst.

3.3.2 VSG

In een onderzoek²¹ van enige tijd geleden naar gebruik, waardering en toekomst van de gymaccommodatie trekt auteur Hugo van der Poel onder andere de navolgende conclusies.

- Voor de onderbouw van het basisonderwijs, (additionele) trainingsactiviteiten van sportverenigingen en een groot scala aan informele sport- en culturele activiteiten voldoet het gymlokaal redelijk en is de waardering op te schroeven door verbetering in schoonmaak, beheer en inventaris.
- Voor de bovenbouw in het basisonderwijs, ROC's en scholen voor voortgezet onderwijs voldoet het gymlokaal niet meer als dé accommodatie voor bewegingsonderwijs. Het is nog wel bruikbaar voor delen daarvan, wanneer althans de groepsgrootte wordt aangepast aan het lokaal, de eerder genoemde verbeteringen worden doorgevoerd en voor de meer sportgeoriënteerde onderdelen kan worden uitgeweken naar andere (sport-) accommodaties.

¹⁸ Eenmaal gerealiseerd worden ze uiteraard ook ingezet voor verenigingssport en naschoolse verhuur.

¹⁹ Voorheen LC, Nederlands Instituut voor Lokale Sport en Recreatie.

²⁰ De Gymaccommodatie, gebruik waardering, toekomst; H. vd Poel; Tilburg, 2001.

²¹ *De Gymaccommodatie*, Hugo van der Poel 2001, Katholieke Universiteit Brabant in opdracht van Vereniging Sport en gemeenten (voorheen LC Nederlands Instituut voor lokale Sport en Recreatie) gefinancierd door VWS.

- Voor sportwedstrijden en trainingen op wat hoger niveau voldoet het gymlokaal niet voor sportverenigingen. Dit geldt ook voor de overige gebruikers, waar het gaat om uitvoeringen en een meer serieuze beoefening van de desbetreffende activiteit.
- Voor de huidige typen gebruik worden in de toekomst bij voorkeur accommodaties gerealiseerd met ander afmetingen, inrichting, inventaris en beheersregime.
- De waardering voor sportzalen en sporthallen is over het algemeen groter dan voor gymlokalen. Ze voldoen beter voor het bewegingsonderwijs aan de oudere kinderen in de basisschool en in het middelbaar en voortgezet onderwijs en zijn over het algemeen ook beter geschikt voor de activiteiten van sportverenigingen.

3.3.3 Zaalsportbonden

In een recent onderzoek hebben vier zaalsportbonden, Nederlandse Volleybal Bond (NeVoBo), Nederlandse Basketball Bond (NBB), Nederlands Handbal Verbond (NHV) en de Nederlandse Badminton Bond (NBB), onder 2.387 verenigingen hun accommodatiegebruik en behoefte onderzocht. Van de respondenten heeft 97% een groeiambitie waarbij men wil groeien van gemiddeld 120 leden naar 159 leden in de toekomst.

Hoewel de groeiambities van de verenigingen tot 2008 redelijk parallel lopen met de groeiambities van de landelijke bond, liggen de groeiambities van de landelijke bonden richting 2012 hoger dan die van de verenigingen.

De respondenten huren gemiddeld 509 uren op jaarbasis tegen een gemiddelde zaalhuur van € 12.007,= per jaar. Het grootste deel van de uren wordt afgenomen in een sporthal (58%). Zo'n 65% van de verenigingen geeft aan over voldoende zaalsportruimte te beschikken terwijl 2% zelfs spreekt over een overschot. Daartegenover geeft 35% aan een tekort aan zaalsportruimte te hebben, met handbal als uitschieter zowel qua percentage als absoluut. Per vereniging is er op jaarbasis een gemiddeld tekort van 95 uren. Dit tekort neemt toe met het groter worden van de vereniging. Het totale tekort van de vier zaalsportverenigingen wordt berekend op 89.500 uren per jaar wat correspondeert met circa 56 tot 64 sporthallen.

Van de respondenten koestert 4% de wens van een eigen accommodatie, 9% neemt een eigen sportaccommodatie in overweging en is een initiatief gestart, 20% neemt een eigen accommodatie in overweging maar is nog geen initiatief gestart en 71% wil geen eigen accommodatie.

3.4 Sportspecifieke ontwikkelingen

3.4.1 Opkomst ongeorganiseerde sport

De landelijke trend van individualisering en de versnippering van de beschikbare vrije tijd komt, ook in de toekomst, niet ten goede aan de verenigingsgebonden sportparticipatie. Dit betekent echter niet dat de algehele sportparticipatie hierdoor sterk zal afnemen. Het groeiende gezondheidsbesef heeft de aandacht voor het belang van sport en bewegen doen toenemen, en heeft zodoende meer mensen aangespoord om door middel van sport iets aan de gezondheid te doen. In plaats van de veelal tijdsgebonden verenigingssporten kiest men steeds vaker voor individuele sporten die op elk gewenst tijdstip kunnen worden bedreven.

Wandelen, joggen, fietsen en skeeleren zijn populaire vormen van sportparticipatie waarbij men in zelf te kiezen tijdspannes kan werken aan de gezondheid.

Een exacte kwantificering van de behoefte aan voorzieningen is moeilijk te geven omdat deelnemers aan ongeorganiseerde sport niet geregistreerd worden. Bovendien gaat het hier om sporten die veelal plaatsvinden in de openbare ruimte waarvoor geen specifieke accommodatiebehoefte bestaat. Vast staat echter dat het om een groeiende groep sporters gaat waarvoor de participatie door de gemeente gestimuleerd kan worden.

3.4.2 Commerciële sportaanbieders

Naast de ongeorganiseerde sport in de openbare ruimte is ook het commerciële sportaanbod sterk in opkomst. Als belangrijkste exponent van deze ontwikkeling geldt de fitness- en wellnessbranche. Aanvullend aan de sportvoorzieningen worden ook aanvullende functies gerealiseerd zoals kinderopvang, beautysalons, kappers, etc.

De opkomst van een commercieel sportaanbod in aanvulling op het gemeentelijke aanbod is op zichzelf een goede ontwikkeling die wijst op een mate van zelfvoorzienendheid van de markt en een verbreding van het voorzieningenniveau voor de inwoners. Specifiek voor het gemeentelijke sportaccommodatieaanbod kan dit leiden tot een verminderd gebruik vanwege een verschuiving van de "traditionele" sporten naar nieuwe vormen van sport en bewegen. Een en ander neemt niet weg dat de gemeente ook in de toekomst een belangrijke rol zal blijven spelen bij het faciliteren van sportmogelijkheden vanwege het belang dat wordt gehecht aan een voor een ieder toegankelijke en laagdrempelige voorzieningen.

3.5 Demografische ontwikkelingen

De gemeente Leusden heeft in 2009 circa 28.667 inwoners²² en vertoont op de lange termijn een bevolkingsgroei van +8,8% in 2016 naar 31.200 inwoners.

Uit de leerlingenprognoses (Gemeente Leusden, 2008-2026) blijkt een verregerende ontgroening. Het leerlingenaantal zal voor de basisscholen de komende jaren nog stijgen met circa 10% maar het aantal zal na 2012 sterk afnemen. De gevolgen voor de bezetting van sportaccommodaties vanuit het onderwijs zullen zeer groot zijn. Na analyse van de geprognosticeerde leerlingenaantallen gerelateerd aan de gebruikte binnensportaccommodatie wordt het volgende geconstateerd ten opzichte van het leerlingenaantal in 2009:

- de scholen die gebruik maken van de Lijsterbeslaan kennen een
 - licht dalend leerlingenaantal tot en met 2012;
 - zeer sterk dalend leerlingenaantal tot en met 2025 van gemiddeld -76%;
- de scholen die gebruik maken van de Berkelwijk kennen een
 - lichte daling van het leerlingenaantal tot en met 2012;
 - sterke daling van het leerlingenaantal tot en met 2025 van gemiddeld -34%;
- de scholen die gebruik maken van de Asschatterweg kennen een
 - stijging van het leerlingenaantal tot en met 2012 van +13%;
 - een daling van het leerlingenaantal tot en met 2025 van -32%;

²² Bron: Primos, cijfers aangeleverd door de gemeente Leusden.

- de scholen die gebruik maken van de Pr. Margrietlaan kennen een
 - sterke stijging van 38% van het leerlingenaantal tot en met 2012;
 - een zeer lichte stijging van 2% van het leerlingenaantal tot en met 2025;
- de scholen die gebruik maken van Sportzaal Achterveld kennen een
 - een lichte daling van het leerlingenaantal tot en met 2012 van -4%;
 - een zeer sterke daling van het leerlingenaantal tot en met 2025 van -45%.

Het totale accommodatiegebruik zal gemiddeld genomen sterk afnemen voor bewegingsonderwijs. Met name de Lijsterbeslaan en Sportzaal Achterveld zullen een sterk verminderd onderwijsgebruik ervaren richting 2025.

Door de verregaande ontgroening wordt eveneens een sterke vergrijzing als uitgangspunt gehanteerd voor het verdere verloop van het onderzoek.

3.6 Sport in Leusden vanaf 2013

Door de bouw van multifunctionele accommodaties worden in Leusden twee gymnastieklokalen vervangen door twee sportzalen. Eveneens wordt het gymnastieklokaal aan de Lijsterbeslaan vervangen door één nieuw gymnastieklokaal. De configuratie wordt dan als volgt:

accommodatie	afmetingen
sporthal De Korf	48 x 28 x 7 m
sportzaal Achterveld	34 x 22 x 7 m
sportzaal De Meent	28 x 16 x 7 m
sportzaal Tabakssteeg	28 x 22 x 7 m
sportzaal Alandsbeek	28 x 22 x 7 m
gymnastieklokaal Biezenkamp	22 x 14 x 5,5 m
gymnastieklokaal Berkelwijk	21 x 12 x 5,5 m

Met deze ontwikkelingen wordt de capaciteit als volgt veranderd:

	aantal zaaldelen		aantal zaaldelen	verschil
De Korf	3	De Korf	3	0
Achterveld	2	Achterveld	2	0
De Meent	1	De Meent	1	0
Lijsterbeslaan	1	Biezenkamp	1	0
Asschatterweg	1	Alandsbeek	2	+1
Berkelwijk	1	Berkelwijk	1	0
Pr. Margrietlaan	1	Tabakssteeg	2	+1
TOTAAL	10		12	+2

Kwantitatief is de capaciteit toegenomen met twee zaaldelen, wat een capaciteitsuitbreiding betekent van 20%. Niet alleen het aantal zaaldelen neemt toe. Doordat gymnastieklokalen worden vervangen door sportzalen nemen ook de gebruiksmogelijkheden toe²³;

- sporthal De Korf blijft geschikt voor trainingen en wedstrijden voor bijna alle zaalsporten (met uitzondering voor wedstrijdtennis indoor);
- sportzaal Achterveld is geschikt voor alle zaalsporten met betrekking tot trainingen. Voor wedstrijden is de sportzaal niet geschikt voor handbal, korfbal, zaalvoetbal en zaalhockey. Eveneens voldoet de ruimte niet voor de turnopstelling volgens de Federation International de Gymnastiek;

²³ Zie bijlage 3 voor een volledig overzicht van de gebruiksmogelijkheden van de binnensportaccommodaties volgens het Instituut voor Sportaccommodaties.

- voor sportzaal de Meent gelden dezelfde uitgangspunten als voor Achterveld, echter de sporttechnische beperkingen zijn groter door de kleinere afmetingen;
- de nieuwe sportzaal Tabakssteeg is een volledige sportzaal type 2a²⁴ en is geschikt voor alle zaalsporttrainingen maar wederom niet voor handbal, korfbal, zaalvoetbal en zaal hockey competitie;
- de nieuwe sportzaal Alandsbeek is eveneens een volledige sportzaal type 2a. Hiervoor gelden dezelfde uitgangspunten als de sportzaal Tabakssteeg;
- gymnastieklokaal Biezenkamp is een gymnastieklokaal 'nieuwe stijl' en wordt als sportzaal geclassificeerd. De zaal is geschikt voor alle zaalsporttrainingen. Volleybal en badminton vragen echter voor wedstrijden echter een obstakelvrije hoogte van 7 meter waardoor Biezenkamp naast de eerder genoemde sporten ook niet geschikt is voor badminton en volleybal competitie;
- gymnastieklokaal Berkelwijk is nog van de 'oude stijl' waarbij de afmetingen eigenlijk te klein zijn voor verenigingsport. Verschillende kleine zaalsporten kunnen wel in de ruimte trainen maar ook hier geldt dat voor badminton, basketbal en volleybal een obstakelvrije hoogte nodig is van 7 meter voor competitie.

3.7 Conclusies trends en ontwikkelingen

- Sport blijft ook de komende jaren een belangrijk speerpunt in het beleid van de Rijksoverheid.
- Een belangrijke ontwikkeling is de grote toename in sportdeelname van met name ouderen.
- Er vindt een verschuiving plaats van sportaccommodatieaanbod van binnen de gemeenten naar de rand van de gemeenten. Het grootste voordeel hiervan is de mogelijkheid voor meervoudig of multifunctioneel gebruik van de accommodaties. De grootste bedreigingen zijn echter de toenemende reistijd en verminderde bereikbaarheid.
- Nationale ontwikkelingen op gebied van sportaccommodaties zijn met name het tekort aan binnensportruimte in de toekomst en de veranderende functies en afmetingen van gymnastieklokalen.
- Gymnastieklokalen van de 'oude afmetingen' zijn volgens de huidige normen en wensen van de sporters steeds minder geschikt voor verenigingsgebruik.
- Nationaal verwachten de meeste zaalsportbonden een groeiend ledenaantal. Er is gestart met onderzoek ten behoeve van een meer intensieve samenwerking voor het accommodatiegebruik tussen de verschillende zaalsporten.
- Commercieel sportaanbod neemt nog steeds toe.
- Het aantal inwoners in Leusden zal stijgen van circa 28.670 inwoners in 2009 naar circa 31.000 inwoners in 2016 (+8,8%). Er is sprake van een zeer sterke vergrijzing en ontgroening binnen Leusden. Deze ontwikkelingen zullen invloed hebben op vraag naar sportaccommodaties. Met name verschuivingen naar sporten die ook door ouderen worden beoefend zal een belangrijke ontwikkeling zijn binnen het verenigingsleven.
- Op lange termijn (2025) neemt het leerlingenaantal in Leusden zeer sterk af. Met name de scholen die gebruik maken van de Lijsterbeslaan en Sportzaal Achterveld zullen volgens de prognoses een afname kennen van respectievelijk -76% en -45% van het leerlingenaantal. Bij de overige sportaccommodaties zal het onderwijsgebruik eveneens, zij het in wat mindere mate, sterk afnemen.
- In 2012 wordt het sportaanbod zowel kwantitatief als kwalitatief verhoogd waardoor de gebruiksmogelijkheden toe zullen nemen.

²⁴ Zie bijlage 3 voor het overzicht van de gebruiksmogelijkheden voor de verschillende binnensportaccommodaties.

Hoofdstuk 4 Behoeftebepaling verenigingsport

4.1 Inleiding

Voor de behoeftebepaling van de verenigingsport om zodoende vraag en aanbod ook in de toekomst goed op elkaar af te kunnen stemmen worden de volgende informatiebronnen gebruikt:

- de verenigingsenquêtes ten behoeve van de verwachtingen van de ledentalontwikkelingen voor de toekomst en de wensen²⁵ met betrekking tot het gebruik van de binnensportaccommodaties;
- het vooronderzoek 'Explorerend onderzoek ten behoeve van nieuw beleid';
- cijfermateriaal dat voor het vooronderzoek is aangeleverd waarin ondermeer de huidige ledenaantallen en het sportaccommodatiegebruik vermeld staan.

Om een raming te kunnen geven van de behoefte in de toekomst is het belangrijk om te weten wat de verenigingen in de toekomst gaan doen; zijn de verenigingen groeiend of dalen de ledenaantallen, en in welke mate is er dan meer of minder behoefte aan uren in de beschikbare accommodaties? Naast de kwantitatieve aspecten voor de binnensport zijn ook de kwalitatieve aspecten van belang. Het hoofdstuk sluit af met enkele scenario's om de binnensportconfiguratie zo optimaal mogelijk bij de verenigingsbehoefte aan te laten sluiten. De binnensportconfiguratie in 2013 wordt hierbij als uitgangspunt genomen.

4.2 Verenigingsontwikkelingen

Voor de (grotere) verenigingen die relatief veel uren afnemen in de sportaccommodaties wordt een beschrijving gegeven van de te verwachten ledengroei of -daling²⁶. Uitgangspunten die de groei of daling van de ledenaantallen kunnen voorspelen, zijn onder andere:

- bevolkingsgroei van 8,8% richting 2016;
- zeer sterk dalend leerlingenaantal in de gemeente;
- sterke vergrijzing en ontgroening;
- huidige aantal leden per tak van sport;
- ledentalontwikkelingen in de afgelopen jaren per binnensportvereniging in Leusden;
- nationale ledentalontwikkelingen per tak van sport;
- algemene trends en ontwikkelingen die beschreven staan in hoofdstuk 3.

Voor de kleinere verenigingen of groepen die gebruik maken van de accommodaties wordt een globale beschrijving gegeven van de ontwikkelingen per tak van sport. Daarnaast is de verwachting dat deze groepen een gelijk blijvend aantal leden behoudt.

Bij de prognose van de ledenaantallen dient echter wel rekening te worden gehouden met fluctuaties die kunnen ontstaan door versterking van het gemeentelijke sportbeleid of wisselingen in het verenigingsbestuur waarvan de effecten niet direct voorspelbaar zijn.

²⁵ In bijlage 1 staat een overzicht van de verenigingen die gereageerd hebben op de enquête. Van de betreffende verenigingen zijn de ledenaantallen gebruikt die opgegeven zijn voor seizoen 2008-2009

²⁶ In het vooronderzoek naar de behoefte aan binnensportaccommodaties in Leusden is uitgegaan van een sterke ledengroei voor alle takken van sport. Op basis van de nationale ledentalontwikkelingen en de sterke vergrijzing in Leusden wordt deze groei genuanceerd.

4.2.1 Volleybal

Volleybalvereniging AFAS LEOS heeft de afgelopen jaren een stabiel ledenaantal gehad, met uitzondering van een afname van het ledenaantal in seizoen 2008-2009. De vereniging heeft een groeiambitie en verwacht over vijf jaar circa 160 leden te hebben. Dit betekent een toename in het ledenbestand van circa 13%. De vereniging verwacht geen grote groei in jonge leden, wel in de leeftijdscategorie tussen 13-18 en 26-35 jaar.

Naar 2016 wordt verwacht dat het ledenaantal licht zal stijgen maar in veel mindere mate dan de stijging van het bevolkingsaantal mede omdat:

- het aantal volleyballers in Leusden het afgelopen jaar is gedaald;
- het nationale ledenaantal bij volleybalverenigingen dalend is;
- vergrijzing en ontgroening invloed zullen een negatieve invloed hebben op de sportparticipatie;
- sterk dalende leerlingenaantallen in Leusden vanaf 2012 waardoor instroom vanuit de jeugd minder groot wordt.

De volleybalvereniging Leusden heeft 20 leden en speelt de recreantencompetitie in Amersfoort. De vereniging heeft geen groeiambities en zal een gelijk ledenaantal behouden in de nabije toekomst. Daarnaast wordt vanuit de omnivereniging ook volleybal georganiseerd. Avanti verwacht echter geen toename in het ledenaantal.

4.2.2 Basketbal

De nationale ledentalontwikkelingen in de basketbalsport zijn de afgelopen jaren stabiel gebleven. In Leusden kent basketbalvereniging Green Giants een stabiel ledenaantal met in seizoen 2008-2009 een lichte stijging van 86 leden naar 89 leden (3%). De vereniging heeft aangegeven te willen groeien over vijf jaar naar circa 140 leden en verwacht hierbij dat de groei vooral vanuit de jeugd zal komen. Richting 2016 zal echter het leerlingenaantal zeer sterk dalen en wordt de instroom vanuit de jeugd beperkt. Het hoge percentage leden boven de 45 jaar is echter redelijk hoog (15%). Door de vergrijzing zal deze leeftijdscategorie in enige mate de afname vanuit de jeugd kunnen compenseren. Ook bij basketbal wordt verwacht dat er een lichte toename van het aantal leden zal plaatsvinden, echter in mindere mate dan de bevolkingsgroei waardoor relatief gezien een daling plaatsvindt.

Op basis van de nationale en lokale trends en ontwikkelingen wordt op korte termijn een stabiel ledenaantal verwacht waarna het ledenaantal licht zal stijgen richting 2016.

4.2.3 Handbal

Het aantal handballers vertoont zowel nationaal gezien als in Leusden over de afgelopen jaren een lichte daling. Over vijf jaar verwacht LHV te groeien van 126 leden naar 180 leden. De handbalvereniging is van mening dat zij moeten groeien in de huidige markt waardoor de vereniging ledenwerving hebben opgenomen als speerpunt in het verenigingsbeleid. De grootste groei moet komen van de leeftijdscategorieën tussen 5 en 25 jaar. Deze groei is, ook volgens de vereniging zelf, zeer ambitieus geformuleerd. Wederom zullen de demografische ontwikkelingen binnen Leusden niet bijdragen aan de groei ambities van het handbalbestuur. Handbal is geen vergrijzende sport waardoor een afname in het ledenaantal meer voor de hand ligt dan een sterk stijgend ledenaantal.

Rekening houdend met de trends en ontwikkelingen wordt verwacht dat het ledenaantal richting 2016 licht zal stijgen maar in mindere mate dan de bevolkingsgroei door onder meer de sterke ontgroening en de dalende populariteit van handbal zowel nationaal gezien als in Leusden.

4.2.4 Korfbal

Korfbal (KC Antilopen) is het afgelopen jaar in Leusden sterk gegroeid, mede omdat de vereniging gepromoveerd is en daarmee ook meer courante uren in de sporthal ter beschikking heeft gekregen. Ook nationaal gezien neemt korfbal in populariteit toe. De vereniging verwacht nog door te groeien over vijf jaar tot circa 400-450 leden. Gezien het huidige ledenaantal (348) kan dit als zeer ambitieus aangemerkt worden. Korfbal heeft in Leusden een veel hogere participatiegraad dan gemiddeld in Nederland. Korfbal is dus een populaire sport in Leusden maar de vraag is in hoeverre de participatiegraad nog verder kan stijgen. Indien de vereniging groeit tot 400 leden betekent dit dat de groei sneller toeneemt dan de bevolkingsgroei. Wederom geldt ook hier dat het leerlingenaantal sterk zal dalen en de mate van instroom vanuit de jeugd beperkter wordt in de nabije toekomst. Dit is echter ook afhankelijk van de uitstraling die de vereniging krijgt in de regio door de promotie en het daarmee stijgende niveau.

Door de grote populariteit van korfbal in Leusden en de hoge participatiegraad wordt richting 2012 een sterke stijging van het ledenaantal verwacht waarna de groei van het ledenaantal richting 2016 zal afvlakken.

4.2.5 Hockey

Hockey is in zeer sterke mate stijgend in populariteit. Het ledenaantal is zowel nationaal (+5%) als in Leusden (+66% in de afgelopen twee seizoenen) zeer sterk gestegen. De verwachtingen ten aanzien van de hockeyparticipatie zijn blijvend positief. Zeker voor de komende jaren wordt nog een groei verwacht in het ledenaantal. Deze tendens zet zich ook in Leusden voort; de Mixed Hockey Club verwacht een groei te realiseren van nog eens 350 leden. Er is voor de hockeyvereniging echter slechts een bepaalde mate van groei nog mogelijk. De vereniging verwacht een groei vanuit de leeftijdscategorieën tussen 19 en 35 jaar. De demografische ontwikkelingen laten echter een daling zien van het aantal inwoners van -30% in de betreffende leeftijdscategorieën. Deze ontwikkeling zal dus in bepaalde mate de groei beperken.

Verwacht wordt dat het ledenaantal nog sterk zal stijgen tot 2012 maar dat er na 2012 een lichte daling van het ledenaantal plaats zal vinden, met name door de ontgroenings- en vergrijzingsgolf in Leusden.

4.2.6 (Zaal)Voetbal

Zaalvoetbal, oftewel futsal, wordt door steeds meer en bredere doelgroepen beoefend. De afgelopen jaren is het ledenaantal bij de grotere verenigingen toegenomen en zijn er meer kleine verenigingen bijgekomen. Voetbal is een tijdloze sport te noemen; het ledenaantal zal zelden afnemen. Ook zaalvoetbal is stijgend in populariteit. De futsal verenigingen/groepen tonen een lichte groei of behouden een constant ledenaantal.

Nationaal gezien stijgt het ledenaantal met de bevolkingsgroei mee. Daarmee kan een groei van circa 8% van het aantal leden verwacht worden.

- SV Achterveld heeft geen verdere groeiambitie maar is de afgelopen jaren wel in significante mate gegroeid;
- SOL heeft geen groeiambitie en heeft een gelijkblijvend aantal leden gedurende de afgelopen jaren;
- VIRUS heeft geen groeiambitie en is de afgelopen jaren licht gegroeid;
- Roda '46 heeft aangegeven geen ambities te hebben om zaalvoetbal te spelen in de toekomst.

Ledengroei- of daling zal weinig consequenties hebben op de ruimtebehoefte voor de (zaal)voetbalverenigingen, voornamelijk omdat de zaalvoetbal uit kleine groepen bestaat of de binnensportaccommodaties alleen gebruikt worden indien niet op de buitenvelden getraind kan worden (door weersomstandigheden of de kwaliteit van het veld).

4.2.7 Badminton

In tegenstelling tot enkele van de bovenstaande sporten wordt verwacht dat badminton een relatief groeiende sport blijft in Leusden. Ondanks het feit dat het afgelopen jaar het ledenaantal flink is gedaald, door de gewijzigde uren en ruimte voor de badmintoncompetitie, bieden de ontwikkelingen in Leusden meerdere kansen voor de badmintonsport. Badminton is vooral een groeiende sport onder de seniorendoelgroepen wat goed aansluit op de toenemende vergrijzing binnen de gemeente.

De Leusder Badminton Combinatie heeft aangegeven de ambitie te hebben om te groeien. De vereniging geeft echter wel aan dat de haalbaarheid sterk afhankelijk is van de accommodatie. De versnippering van de locaties voor competitie en trainingen heeft geleid tot een sterke daling van het aantal leden. De groei die de vereniging graag wil realiseren heeft echter, volgens de vereniging zelf, geen invloed op de benodigde trainings- en wedstrijduren.

4.2.8 Gymnastiek

De gymnastiekvereniging kent een groot ledenaantal in vergelijking met het nationale gemiddelde en verwacht daarnaast nog sterk te groeien van 586 leden naar 750 leden binnen vijf jaar. De vereniging verwacht nog sterker te kunnen groeien indien zij de beschikking krijgt over een eigen sportzaal met aangrenzende ruimten voor bijvoorbeeld naschoolse opvang. De verwachting is dat de vereniging daadwerkelijk verder kan groeien op korte termijn. De vereniging heeft een zeer breed bereik met leden tussen de 3 en 90 jaar. Omdat de vereniging zich ook richt op seniorendoelgroepen vanaf 55 jaar zal de sterke daling van de jeugd op langere termijn in bepaalde mate gecompenseerd kunnen worden door de toename van het aantal 65-plussers binnen de gemeente. Het is een realistische aanname dat wanneer de vereniging naschoolse opvang verzorgt in de toekomst, het aantal jeugdige leden verder zal groeien. Er wordt een stijging van het aantal leden verwacht die hoger is dan de bevolkingstoename.

4.3 Capaciteitsbehoefte kwantitatief

De huidige behoefte aan binnensportcapaciteit van de verschillende sportdisciplines zoals gespecificeerd in de bijlage²⁷ met daarbij opgeteld de werkelijk benodigde uren in 2009 (het verschil tussen de toegewezen uren en de benodigde uren per vereniging) vormt het vertrekpunt om te komen tot een raming van de behoefte in 2016. De aangevraagde en toegewezen uren zijn geconverteerd naar gebruik van de hele binnensportaccommodatie²⁸ gezien de specifieke vereisten van deze sporten.

Om te komen tot een raming van de behoefte aan binnensportaccommodaties vanuit de verenigingssport in 2016 wordt gebruik gemaakt van een multicriteriamatrix. Hierbij wordt rekening gehouden met de bevolkingsprognose van Leusden en een correctiefactor op basis van ondermeer ontwikkelingen in de sport, sociaal maatschappelijke factoren en demografische factoren zoals beschreven bij de trends en ontwikkelingen in hoofdstuk 3. Voor een nadere toelichting op de multicriteriamatrix wordt verwezen naar de bijlage²⁹. In onderstaande tabel wordt een overzicht gegeven van het verschil tussen de toegewezen uren en de aanvullende behoefte in de huidige situatie en de benodigde uren vanaf 2016. Hierbij is geen rekening gehouden met de kwalitatieve en sporttechnische aspecten van de accommodaties. De kwalitatieve aspecten worden verder uitgewerkt in paragraaf 4.4.

tak van sport	vereniging	toegewezen uren 2009	aanvullende behoefte 2009 ³⁰	totale behoefte 2009	TOTAAL 2016	verschil 2016-2009	minimaal accommodatie
volleybal	AFAS LEOS	505	50	555	567	62	sportzaal
badminton	LBC	664	0	664	754	90	sportzaal
handbal	LHV	327	0	327	344	17	sporthal
korfbal	KC Antilopen	631	19	650	732	101	sporthal
basketbal	Green Giants	564	0	564	595	31	sportzaal
hockey	MHC	118	189	307	345	227	sporthal
gymnastiek	Impala	2.125	956	3.081	3.530	1.405	gymnastieklokaal
honkbal	The Red Caps	121	0	121	131	10	geen minimale eisen
Totaal		5.053	1.214	6.146	6.999		
overige veren.	overig	2.321	0	2.321	2.321		
Totaal ver.		7.374	1.214	8.467	9.320	1.946	

Zoals blijkt uit het overzicht blijkt, bedraagt het totale huidige tekort aan uren in binnensportaccommodaties circa 1.214 op jaarbasis (kolom aanvullende behoefte 2009 in bovenstaande tabel) waarvan 78% wordt veroorzaakt door additioneel benodigde ruimte voor gymnastiekvereniging Impala.

Uit het overzicht blijkt tevens dat de totale verenigingsbehoefte voor de binnensport toeneemt van 7.374 uur per jaar in seizoen 2008-2009 naar 9.320 uur per jaar inclusief de aanvullende behoefte vanaf 2016 (+26% of circa 1.946 uur).

²⁷ Zie bijlage 4.

²⁸ Een voorbeeld: de volleybalvereniging huurt twee zaaldelen van de sporthal die over een capaciteit van 3 zaaldelen beschikt. Het totaal aantal toegewezen uren bedraagt 30 per zaaldeel, dus 60 in totaal. Omdat het twee derde van de hele sporthal betreft worden de aangevraagde uren in de sporthal berekend op $60 \times (2/3)$.

²⁹ Zie bijlage 5.

³⁰ De berekening van de aanvullende behoefte wordt uitgewerkt in bijlage 6.

Vanuit kwantitatief oogpunt is de extra capaciteit in de nieuwe multifunctionele accommodaties met sportzaal vanaf 2013 meer dan voldoende om de extra benodigde uren (194 uur per jaar³¹) in de *sportzalen* op te vangen. Hierin is honkbal ook meegerekend gezien de beperkingen in een gymnastieklokaal met betrekking tot veiligheid.

De extra benodigde uren in een gymnastieklokaal (circa 1.400) kunnen eveneens opgevangen worden in de nieuwe sportzalen en, gezien de huidige bezettingspercentages, verdeeld worden over de twee gymnastieklokalen die blijven bestaan in 2013.

Indien gekozen wordt voor het realiseren van een nieuwe sporthal die operationeel is vanaf 2016, zal deze door de verenigingsport circa 345 uur³² per jaar bezet worden. Impala heeft daarbovenop nog 10 uur extra per jaar nodig voor de wedstrijden in De Korf. Dit levert een totale verenigingsbezetting op van 20%.

4.3.1 Onderwijsbezetting overdag

Met betrekking tot het onderwijsgebruik van de binnensportaccommodaties zal deze alleen nog maar sterk afnemen in de toekomst. Gezien de lage bezetting van het onderwijs in De Korf zal ook in een eventueel nieuw te realiseren sporthal de dagbezetting zeer laag zijn. Bovendien wordt het onderwijs reeds voorzien in de nieuwe multifunctionele accommodaties met bijbehorende sportzaal of gymnastieklokaal.

4.4 Behoeftebepaling kwalitatief

Uit de vorige paragrafen is gebleken dat er in de nul-situatie in 2013 voldoende capaciteit is voor het beoefenen van binnensport in Leusden. Er blijven echter verschillende knelpunten aanwezig met betrekking tot de sporttechnische ruimte. De sporttechnische ruimte heeft met name betrekking op de wensen van de verenigingen, de normen en eisen vanuit de zaalsportbonden ten aanzien van vloeroppervlakte, hoogte van het plafond en de belijning. Daarnaast spelen meerdere kwalitatieve aspecten een rol die invloed hebben op de kwaliteit van de trainingen en wedstrijden, veiligheid en daarmee ook op de kwaliteit van het verenigingsleven in de gemeente. Onderstaand worden de kwalitatieve aspecten beschreven. Deze punten worden eveneens meegewogen om te komen tot een optimale binnensportconfiguratie in Leusden. De verenigingen die geen opmerkingen of knelpunten hebben aangegeven, of die tevreden zijn met de huidige accommodatie zijn niet meegenomen in de analyse.

In de tabel op de volgende bladzijde worden de uren aangegeven die kwalitatief onder de maat zijn. De cijfers in de min geven de uren aan die onder de maat zijn. De cijfers in de plus geven de uren aan die opgevangen kunnen worden in een accommodatie die voldoet aan de minimale sporttechnische eisen. De weergegeven uren zijn in zaaldeelgebruik (deze uren worden in een later stadium voor de berekening van de bezettingspercentages geconverteerd naar het gebruik van de hele accommodatie). In de volgende paragrafen wordt de tabel verder toegelicht.

³¹ 194 uren per jaar is berekend door het verschil te nemen tussen de benodigde uren in 2016 en de toegewezen uren in 2009 voor alle sporten die minimaal moeten beschikken over een sportzaal.

³² Vanuit kwantitatief oogpunt, dus het werkelijke tekort dat ontstaat door capaciteitsgebrek (totaal aantal benodigde uren in 2016 in een sporthal minus het huidige aantal toegewezen uren in de sporthal).

Uren sporttechnisch onder de maat:

tak van sport	vereniging	Sporthal	Sportzaal	Gymnast.
volleybal	AFAS LEOS		+171	-171
	Volleybalvereniging Leusden		+50	-50
basketbal	Green Giants		+115	-115
handbal	LHV	+113	-56	-57
korfbal	KC Antilopen	+285	-171	-114
hockey	Mixed Hockey Club	+38	-38	
gymnastiek	Impala		+125	-125
honkbal	The Red Caps		+89	-89
Totaal		436	285	-721

4.4.1 VolleybalAFAS LEOS

De volleybalvereniging traint regelmatig in gymnastieklokalen die een plafondhoogte hebben van 5,5 meter. Als richtlijn wordt echter door het NOC*NSF een minimale hoogte van 7 meter gehanteerd. Door de beperkte capaciteit van De Korf tijdens de piekmaanden en de volle bezetting in sportzaal De Meent moet de volleybalvereniging noodgedwongen in gymnastieklokalen aan de Lijsterbeslaan, Asschatterweg en Berkelwijk trainen. Deze lokalen hebben allemaal een dakhoogte van 5,5 meter. In de nieuwe situatie in 2013 zullen twee van de drie (vervangende) trainingslocaties nog steeds niet voldoen aan de richtlijnen met betrekking tot de hoogte van het dak (Biezenkamp en Berkelwijk). In dat opzicht zal de volleybalvereniging bij de realisatie van de nieuwe sportaccommodaties naar de sportzalen Alandsbeek of de Tabaksteeg uit moeten wijken. Omdat er meerdere uren reeds getraind wordt op de Asschatterweg (wordt sportzaal Alandsbeek) zullen alle trainingsuren buiten De Korf en De Meent vanaf 2013 kunnen plaatsvinden in Alandsbeek.

Volleybalvereniging Leusden

Volleybalvereniging Leusden traint in de Prinses Margrietlaan naar volle tevredenheid. De vervangende sportzaal Tabakssteeg zal vanaf 2013 voldoende ruimte bieden aan de vereniging in sporttechnische zin.

4.4.2 Basketbal Green Giants

Voor de basketbalsport geldt eveneens een minimale plafondhoogte van 7 meter. Momenteel traint de vereniging in twee gymnastieklokalen die niet voldoen aan deze richtlijn (Lijsterbeslaan en Asschatterweg). In de nieuwe situatie voldoen de nieuwe sportzalen aan de benodigde afmetingen voor trainingen en wedstrijden. De uren die momenteel in de gymnastieklokalen worden gehoord kunnen worden verplaatst naar sportzaal Alandsbeek aangezien de vervangende accommodatie aan de Lijsterbeslaan (Biezenkamp) niet voldoet aan de 7 meter hoogte richtlijn.

4.4.3 Handbal, korfbal, hockey en zaalvoetbal

Voor handbal, korfbal, hockey en zaalvoetbal geldt dat deze sporten zijn aangewezen op een sporthal. Het probleem in Leusden is echter dat sporthal De Korf volledig bezet is tijdens de piekmaanden in de avonduren en in het weekend.

De betreffende sporten maken alleen in de wintermaanden gebruik van de binnensportaccommodaties (met uitzondering van kleine zaalvoetbalverenigingen).

Leusder Handbal Vereniging

De handbalvereniging huurt momenteel ruimte in sportzaal Achterveld en gymnastieklokaal Lijsterbeslaan. Beide ruimten voldoen niet aan de richtlijnen qua afmetingen van het speelveld en de hoogte van het plafond. De vereniging heeft aangegeven dat de afgenomen uren in deze accommodaties kwalitatief onder de maat zijn. Ook in het scenario vanaf 2013 bieden de nieuwe accommodaties onvoldoende ruimte in sporttechnische zin. De sportzalen kunnen volgens de vereniging wel gebruikt worden voor de tweede jeugdtrainingen mits de sportzaal beschikt over de juiste belijning (cirkel). Voor de handbal zijn daarmee weinig uitwijkmogelijkheden voorhanden en biedt alleen een sporthal in sporttechnische zin voldoende ruimte.

Korfbal: KC Antilopen

Voor alle teams met uitzondering van de E- en F-jeugd is een minimale zaalafmeting van 40x20 meter benodigd waardoor ook de korfbalvereniging is aangewezen op De Korf. Korfbal vereist een plafondhoogte van minimaal 7 meter hoogte waarbij 9 meter wenselijk is. Naast de sporttechnische eisen van de sporthal heeft de vereniging de volgende redenen opgegeven om de trainingen en wedstrijden in De Korf te laten plaatsvinden:

- beschikbaarheid van trainers: trainers zijn beter beschikbaar omdat ze in dezelfde accommodatie trainen als dat ze training geven;
- noodzaak om te trainen in de accommodatie waar ook de competitie wordt gespeeld, vooral voor de hogere teams.

De vereniging heeft aangegeven dat de jongere jeugd (zoals de E- en F-jeugd) in een kleinere zaal kunnen trainen en wedstrijden kunnen spelen. Hiervoor is een minimale afmeting nodig volgens het NOC*NSF van 25x15 meter. Dit zou betekenen dat alle accommodaties met het formaat van een sportzaal in Leusden vanaf 2013 geschikt zijn voor de jonge jeugd.

Hockey: Mixed Hockey Club Leusden

Voor het binnenseizoen van de hockey is de vereniging sporttechnisch op De Korf aangewezen. Buiten de kwantitatieve behoefte die reeds geformuleerd is zullen de uren die momenteel in de sportzaal Achterveld sporttechnisch gezien verschoven moeten worden naar de sporthal. De vereniging beschikt reeds over een eigen buitenaccommodatie.

4.4.4 Badminton: Leusder Badminton Combinatie

Bij de Leusder Badminton Combinatie speelt vooral het verenigingsgevoel een grote rol in de toewijzing van de binnensportaccommodaties. De afgelopen jaren hebben de jeugd- en seniorenteamen gescheiden getraind waardoor de integratie en doorstroom vanuit de jeugd bemoeilijkt wordt. De versnippering in locaties heeft volgens de vereniging geleid tot een daling van het aantal jeugdleden. Sporttechnisch gezien voldoen afmetingen van de nieuwe sportzalen in Leusden voor trainingen en wedstrijden aangezien een minimale plafondhoogte vereist is van 7 meter voor accommodaties in de B-categorie (alle Nederlandse Badminton Bond (NBB) erkende wedstrijden anders dan internationale wedstrijden en NBB georganiseerde evenementen en nationale senioren kampioenschappen). Kortom, sporttechnisch gezien voldoen de sportzalen, echter de vereniging geeft aan dat het bevorderlijk is voor het verenigingsgevoel en de integratie van verschillende teams dat de vereniging in de sporthal en minder versnipperd competitie speelt en traint.

4.4.5 **Gymnastiek: Impala**

Impala heeft een zeer grote spreiding van accommodaties die gebruikt worden voor trainingen. Er wordt in zeven verschillende accommodaties getraind waardoor een zware wissel wordt getrokken op het organisatorische vermogen van het vrijwillige kader. De vereniging geeft daarnaast aan dat er onveilige situaties ontstaan omdat de ruimten te klein zijn en de accommodaties te laag zijn voor bijvoorbeeld trampoline en ritmisch gym. Vrijwel alle gymnastiekverenigingen in Nederland maken gebruik van een gymnastieklokaal 'oude stijl' met de standaardafmetingen van 12x21x5,5 meter. De sportieve gebruiksmogelijkheden zijn echter beperkt. Een gymnastieklokaal is vaak te klein en de inrichting sluit niet meer aan bij de eisen van de moderne gymnastiek- en turnverenigingen. Ook de kleine berg ruimten zorgen voor overlast omdat de trainers zelf met het materiaal moeten slepen. Een onevenredig groot deel van de ingehuurde tijd moet besteed worden aan het herinrichten van de accommodatie tot een turnaccommodatie.

De gymnastieklokalen kunnen bijvoorbeeld blijvend gebruikt worden voor jeugd die zich de meest basale bewegingsvormen eigen moeten maken, recreanten en senioren die graag dichtbij huis sporten. De KNGU pleit echter voor de noodzaak om permanent ingerichte turnaccommodaties tot stand te brengen gezien de grote maatschappelijke betekenis van de gymnastiek- en turnsport.

In Leusden blijkt de maatschappelijke betekenis van de gymnastieksport groot te zijn gezien het grote aantal uren dat de vereniging binnensportruimte nodig heeft en de hoge participatiegraad. Uit het verschil tussen de huidige toegewezen uren in de sportzaal en de gewenste uren in de sporthal komt een kwalitatief tekort van 125 uur in sportzalen. Deze uren kunnen opgevangen worden in de nieuwe sportzaalruimte. Er is geen minimale eis met betrekking tot zaalruimte voor de betreffende gymnastiekvereniging. Het is echter wel een wens van de vereniging om naar een ruimere accommodatie te verhuizen om veiliger te kunnen trainen en te beschikken over een eigen turnhal voor het versterken van het verenigingsgevoel.

4.4.6 **Honkbal: The Red Caps**

De honkbalvereniging traint in het winterseizoen binnen in ruimten die volgens de vereniging niet geschikt zijn voor de honkbal sport. Met name de te lage plafonds bij de gymnastieklokalen en de afwezigheid van benodigd materiaal levert problemen op. Er zijn geen minimale eisen ten aanzien van binnensportaccommodaties ter vervanging van de buitentrainingen zoals slag- en werptrainingen. Echter uit veiligheidsoverwegingen is een gymnastieklokaal volgens de vereniging onvoldoende geschikt voor honkbaltrainingen en is een sportzaal beter geschikt.

4.5 Gevolgen accommodatiegebruik nul-scenario

Uit de raming van de benodigde behoefte van de binnensportverenigingen in 2016 blijkt dat er behoefte is aan additionele ruimte in een sporthal en dat de sportzalen (vanaf 2013) voldoende ruimte bieden aan de verenigingen die minimaal sporttechnisch gezien een sportzaal nodig hebben.

Indien de gemeente besluit geen aanvullende binnensportcapaciteit te realiseren maar deze te handhaven zoals voorzien voor 2013 (dus met de nieuwe sportzalen Tabaksteeg, Alandsbeek en het gymnastieklokaal Biezenkamp) kunnen de toekomstige bezettingspercentages voor 2013 op basis van de volgend uitgangspunten worden geprognosticeerd:

- de totale kwantitatieve aanvullende behoefte aan binnensportruimte voor 2016 is geraamd op circa 1.950 uur per jaar waarvan circa:
 - 355 uur per jaar in een sporthal;
 - 194 uur per jaar in een sportzaal;
 - 1.400 uur per jaar in een gymnastieklokaal (gymnastiekvereniging Impala);
 - de aanvullende behoefte van de gymnastiekvereniging wordt toegewezen in de nieuwe sportzalen Tabakssteeg en/of Alandsbeek;
- de totale kwalitatieve aanvullende behoefte aan binnensportruimte voor 2016 is geraamd op circa:
 - 436 uur extra in een hele sporthal;
 - 285 uur in een sportzaal;
 - afname van bezetting van 721 uur in de gymnastieklokalen;
- bij de berekening van de bezettingspercentages is rekening gehouden met het huidige ruimtegebruik. Indien een vereniging gebruik maakt van een gymnastieklokaal (één zaaldeel) wordt in een sportzaal eveneens één zaaldeel berekend (285 uur delen door twee voor een berekening van de bezetting van verenigingen die verplaatst worden van een gymnastieklokaal naar een sportzaal);
- de tariefstelling is voor alle binnensportaccommodaties gelijk;
- het onderwijsgebruik zal licht toenemen tot 2013 maar neemt daarna af. Voor de toekomstige bezetting door bewegingsonderwijs wordt een bezetting aangehouden die gelijk is aan de huidige situatie;
- de bezetting in sportzaal Achterveld en sportzaal De Meent blijven gelijk.

accommodatie	verenigingen	onderwijs
sporthal De Korf	118%	circa 30%
sportzaal Achterveld	42%	circa 62%
sportzaal De Meent	95%	circa 89%
gemiddeld sportzalen Tabakssteeg en Alandsbeek	60%	circa 80%
gemiddeld gymnastieklokalen Biezenkamp en Berkelwijk	72%	circa 88%

Uit bovenstaand overzicht volgt dat indien de binnensportconfiguratie blijft zoals voorzien voor 2013 is en blijft het grootste knelpunt ondercapaciteit van de sporthal, in met name de piekperiode. Dientengevolge zullen o.a. de roostertechnische maatregelen die momenteel reeds worden getroffen (het gedurende de piekperiode tijdelijk verplaatsen van verenigingen naar andere sportzalen) in de toekomst worden gecontinueerd en geïntensiveerd. De nieuwe sportzalen in de multifunctionele accommodaties kennen evenwel een gemiddelde bezetting van 60% door verenigingsport en een goede bezetting door het bewegingsonderwijs.

Bij deze bezettingspercentages dienen enkele opmerkingen geplaatst te worden. Door de bouw van de nieuwe sportzalen in de multifunctionele accommodaties die, in tegenstelling tot sportzaal De Meent, voldoen aan de minimale sporttechnische eisen kan een verschuiving verwacht worden in het accommodatiegebruik. Indien een gelijke tariefstelling wordt gehanteerd voor de nieuwe en de bestaande accommodaties zullen de verenigingen naar alle waarschijnlijkheid liever in de nieuwe sportzalen willen trainen omdat deze meer functionele ruimte bieden dan De Meent. Met name de basketbalvereniging (Green Giants) en de badmintonvereniging (Leusder Badminton Combinatie) maken veel gebruik van De Meent en zullen naar verwachting liever in één van de nieuwe sportzalen willen trainen. De bezetting in De Meent zal daardoor afnemen en daarentegen toenemen in sportzalen Tabakssteeg en Alandsbeek. Eveneens is te verwachten dat een deel van de sportverenigingen die momenteel trainen in een gymnastieklokaal in 2013 de voorkeur geven aan één van de nieuwe sportzalen. Derhalve zal de bezetting vanuit de sportverenigingen in de gymnastieklokalen Biezenkamp en Berkelwijk naar verwachting afnemen ten gunste van de sportzalen in de Tabakssteeg en Alandsbeek.

Op basis van bovenstaande perspectieven zal de bezetting door verenigingsport in de sportzalen Tabakssteeg en Alandsbeek tenminste 60% bedragen en naar verwachting verder toenemen.

4.6 Conclusies behoeftebepaling

- Voor de sporten volleybal, handbal en basketbal wordt een lichte stijging van het aantal leden verwacht die minder is dan de bevolkingsgroei in Leusden.
- Korfbal kan een sterke stijging in het aantal leden verwachten op korte termijn. Door de sterke ontgroening en vergrijzing in Leusden zal de groei op termijn afzakken.
- Badminton zal de komende jaren een groeiende sport blijven in Leusden omdat deze sport ook toegankelijk is voor de seniorendoelgroepen. Dit is volgens de vereniging echter sterk afhankelijk van de kwaliteit van de binnensportaccommodatie.
- Zaalvoetbal stijgt in populariteit maar zal in Leusden vrijwel geen invloed uitoefenen op de benodigde capaciteit aangezien geen grote zaalvoetbalverenigingen gebruik maken van de sporthal.
- Hockey is zeer sterk gegroeid en zal de komende jaren als sport nog blijven groeien. Eveneens zal de groei op termijn afzakken gezien de sterke ontgroening en vergrijzingsgolf in Leusden.
- Gymnastiek in Leusden kent een hoge participatiegraad. Aangezien de vereniging ook gericht is op seniorendoelgroepen wordt verwacht dat de vereniging ook op lange termijn zal kunnen groeien.
- Het aantal toegewezen uren voor de binnensportverenigingen bedraagt in seizoen 2008-2009 7.374 uur per jaar.
- De kwantitatieve verenigingsbehoefte zal in 2016 toenemen tot circa 9.320 uur per jaar. Dit betekent een toename van circa 26%.
- De totale kwantitatieve verenigingsbehoefte voor een nieuwe sporthal bedraagt in totaal circa 355 uur vanaf het jaar 2016.
- Vanuit kwalitatief oogpunt hebben de zaalsportverenigingen in totaal nog eens 436 uur nodig in een *sporthal* die in de huidige situatie gehuurd worden in kleinere accommodaties die niet voldoen aan de normen van NOC*NSF.

- Indien een nieuwe sporthal gerealiseerd wordt zal de *sporthal* een praktische bezettingsgraad³³ kennen van ten minste 45% (792 uur) door de verenigingssport indien rekening wordt gehouden met de kwalitatieve en sporttechnische verenigingswensen en normen.
- De nieuwe multifunctionele accommodaties met bijbehorende sportzalen bieden voldoende ruimte om in de verenigingsbehoefte voor *sportzalen* te voorzien in 2016;
- Gymnastiekvereniging Impala heeft een grote behoefte aan extra uren (circa 1.405 extra uren). Deze uren kunnen eveneens opgevangen worden in de nieuwe sportzalen.
- Door de sterk dalende leerlingenaantallen zal de dagbezetting door het onderwijs in een nieuwe sporthal zeer laag zijn en alleen maar verder afnemen;
- Indien er geen additionele binnensportaccommodaties gerealiseerd worden en uitgaande van de binnensportconfiguratie in 2013, zal het grootste knelpunt blijven bestaan in sporthal De Korf. De nieuwe sportzalen zullen een goede bezetting kennen van circa 60%. De verwachting is dat het bezettingspercentage zal toenemen in de nieuwe sportzalen en zal afnemen in De Meent en Achterveld omdat deze niet voldoen aan de actuele sporttechnische eisen of minder gunstig gelegen zijn.

³³ Berekend door de kwalitatieve en kwantitatieve behoefte in 2016 bij elkaar op te tellen en te delen door het aantal praktisch te bezetten uren in de sporthal: $(320+436)/1.760$.

Hoofdstuk 5 Uitwerking scenario's

5.1 Inleiding

In de voorgaande hoofdstukken zijn enkele belangrijke conclusies getrokken met betrekking tot de binnensport. Onderstaand worden de belangrijkste punten benoemd om te komen tot een optimale binnensportconfiguratie in Leusden die voldoet aan de verenigingsbehoefte:

- de binnensportaccommodaties worden over het algemeen goed benut door de verenigingsport;
- er is duidelijk sprake van een knelpunt tijdens de piekmaanden in sporthal De Korf omdat de overige binnensportaccommodaties niet geschikt zijn voor handbal, korfbal en zaalhockey op competitieniveau;
- er is een behoefte vanuit sportverenigingen naar extra uren en in het bijzonder vanuit gymnastiekvereniging Impala;
- gymnastiekvereniging Impala heeft de wens voor de realisatie van een eigen turnaccommodatie of zaal met een vaste turnopstelling;
- er is sprake van voldoende capaciteit in de sportzalen, ook in de toekomst;
- door het sterk dalend aantal leerlingen op de langere termijn zal de dagbezetting in de binnensportaccommodaties alleen maar afnemen;
- sportzaal De Meent heeft eind 2012 nog slechts een boekwaarde van € 13.000,- en is vrijwel afgeschreven.

Rekening houdend met deze bovengenoemde punten zullen de volgende scenario's worden uitgewerkt:

1. de realisatie van een nieuwe sporthal met behoud van de volledige configuratie in 2013;
- 2A. de realisatie van een nieuwe sporthal ter vervanging van sportzaal De Meent;
- 2B. de realisatie van een nieuwe sporthal ter vervanging van sportzaal De Meent op een andere locatie.

De volgende aspecten zullen op hoofdlijnen worden uitgewerkt:

- stichtingskosten;
- financiële gevolgen voor de exploitatie;
- gevolgen ten opzichte van de binnensportconfiguratie zoals deze er in 2013 uitziet (maatschappelijke gevolgen).

Ondanks de wens van Impala om te komen tot de realisatie van een nieuwe turnhal wordt dit scenario niet uitgewerkt. Tegenover de meer gunstige financiële consequenties bij de realisatie van een nieuw turnhal staan de minder gunstige maatschappelijk consequenties. Hierbij wordt gedacht aan onder andere het monofunctioneel gebruik van een turnhal. Met een vaste turnopstelling is het gebruik door andere verenigingen of organisaties vrijwel onmogelijk. Eventueel kan gebruik door scholen nog een alternatief bieden maar ook hier worden de gymlessen dan beperkt. Het beleid in Leusden is er steeds meer op gericht om gebruik te maken van multifunctionele accommodaties, te denken valt aan de Tabakssteeg en Alandsbeek. Het monofunctionele karakter van een turnhal biedt geen aansluiting op de doelstelling van de gemeente om gebouwen als ontmoetingsplaatsen voor alle leeftijden en bevolkingsgroepen te positioneren.

De realisatie van een turnhal zal eveneens het knelpunt ten aanzien van de zaalsporten in De Korf niet op kunnen lossen. Het grootste knelpunt voor de binnensport wordt veroorzaakt door een tekort aan ruimte die geschikt is voor de sporten die gebruik maken van een combiveld. Met de bouw van een turnhal wordt dit knelpunt niet opgelost en zal de Leusden ook in de toekomst problemen blijven houden met de binnensportcapaciteit.

Naast het monofunctionele karakter van een turnhal bestaat de doelgroep in Leusden van de gymnastiekvereniging vooral uit jonge jeugd. Aangezien de locatie van de turnhal nog nader te bepalen is, maar wel een centrale voorziening zal vormen (en dus niet meer verspreid is over verschillende wijken), zal de reistijd en –afstand toenemen. Omdat de gymnastieklokalen (die in 2013 uitgebouwd worden tot sportzalen) gedecentraliseerde of wijkvoorzieningen vormen, zijn de wijkvoorzieningen voor de doelgroep van Impala meer geschikt dan een eigen turnhal elders in de gemeente. Een verhuizing naar een turnhal waardoor de reistijden toenemen kan zorgen voor een afname in het aantal leden.

5.2 Realisatie sporthal met behoud binnensportconfiguratie 2013

In het eerste scenario zal de binnensportconfiguratie zoals deze er in 2013 uit ziet, behouden worden waarbij een additionele sporthal wordt gebouwd op een nader te bepalen locatie. De sporthal wordt gerealiseerd om te voldoen aan de verenigingsbehoefte.

In dit verband wordt een productvisie ontwikkeld met een inrichting die is afgestemd op de verenigingsbehoefte.

Het belangrijkste aspect van de sporthal is de benodigde vloerafmeting en de belijning. Omdat er in de piekmaanden knelpunten ontstaan in De Korf door met name korfbal, handbal en zaal hockey dienen de afmetingen van de nieuwe sporthal te kunnen voldoen aan deze sporten, zoals een 28 x 48 meter hal. Op basis van dit uitgangspunt wordt een beschrijving gegeven van de financiële en maatschappelijke gevolgen.

5.2.1 Stichtingskostenraming

De stichtingskostenraming is opgesteld op basis van ervaringscijfers en kengetallen uit de adviespraktijk van H•AC. De algemene ruimten bestaan uit de entree, een toiletgroep, werkkasten en de beheerdersruimte. De sporthal bestaat uit een sportvloer van 28 x 48 meter, een tribune, voldoende was- en kleedruimten, een toestellenberging en een docenten- en/of scheidsrechtersruimte. De overige ruimten zijn de EHBO-ruimte, technische ruimten, de horeca, een scheidsrechtersruimte en één verenigings- of vergaderruimte. Dit zijn ruimten die standaard verwacht worden in een sporthal. De stichtingskosten zijn in grote mate afhankelijk van de gekozen bouwmaterialen, de kwaliteit van (aanvullende) voorzieningen en de inrichting. Op basis van een Programma van Eisen kan in een later stadium van eventuele planvorming concreet uitwerking worden gegeven aan de wensen en eisen voor een nieuwe sporthal in Leusden.

In onderstaande tabel wordt een raming van de stichtingskosten gegeven op hoofdlijnen:

ruimte	afmeting		kosten
algemene ruimten	170	m ²	€ 209.500,-
sporthal 48x28 meter	1.823	m ²	€ 2.334.000,-
overige ruimten incl. horeca	750	m ²	€ 851.000,-
Totaal bouwkosten	2.743	m²	€ 3.394.000,-
Totaal bijkomende kosten			€ 485.000,-
Totale stichtingskosten			€ 3.879.000,-

De totale stichtingskosten voor een standaard sporthal die multifunctioneel te gebruiken is voor zowel bewegingsonderwijs als verenigingsport, inclusief horecagelegenheid worden geraamd op circa € 3.879.000,-. Dit is inclusief de bijkomende kosten zoals de honoraria voor architecten en adviseurs, renteverlies, onvoorziene kosten en de aansluiting van nutsvoorzieningen. De geraamde investeringssom is exclusief de eventuele grondkosten voor de realisatie van een nieuwe sporthal.

Alle genoemde prijzen zijn exclusief BTW en gebaseerd op het prijspeil eerste helft van 2009. Gelet op het planstadium en reikwijdte van het onderzoek wordt rekening gehouden met een onnauwkeurigheidsmarge van 15%.

5.2.2 Kapitaallasten

De kapitaallasten bestaan uit rente en afschrijvingen. De volgende uitgangspunten worden gehanteerd bij de berekening van de kapitaallasten:

- de kapitaallasten zijn gebaseerd op de totale bouwkosten van € 3.394.000,- exclusief BTW;
- financieringsvorm: lineair;
- de looptijd van de financiering bedraagt 40 jaar;
- de rentelasten bedragen 5%;
- er wordt uitgegaan van volledige financiering van de kosten met een afschrijvingstermijn van 40 jaar voor gebouwde voorzieningen, 15 jaar voor technische installaties en 10 jaar voor de losse inrichting;
- het integrale afschrijvingspercentage is berekend op 4,7%.

De totale kapitaallasten zijn op basis van de voorgenoemde uitgangspunten als volgt geraamd:

- de rente bedraagt in het eerste jaar van exploitatie circa € 194.000,-;
- de afschrijvingen bedragen in het eerste jaar van exploitatie circa € 160.000,-.

De totale kapitaallasten komen hiermee neer op een bedrag van € 354.000,- in het eerste jaar van exploitatie.

5.2.3 Lasten in exploitatie

De lasten bij de exploitatie van een sporthal bestaan uit de volgende structurele lasten (per kostenpost is aangegeven hoe de lasten zijn berekend):

- personeelslasten:
 - er is een beheerder aanwezig gedurende de tijd dat verenigingen gebruik maken van de accommodatie (circa 1.760 uur praktische bezetting per jaar per accommodatie);
 - overdag wordt volstaan met sleutelbeheer;
 - bij een 36-urige werkweek is 1,25 FTE benodigd;
 - op basis van een salaris van € 35.000,- per FTE worden de totale personeelskosten geraamd op € 43.750,-.
- energielasten: op basis van ervaringscijfers wordt uitgegaan van € 35.000,- aan energiekosten in het eerste jaar van exploitatie.
- klein onderhoud: 0,75% van de investeringssom;
- groot onderhoud: 1,25% van de investeringssom;
- promotie en marketing: 2% van de omzet;
- administratie, verzekeringen en belastingen: 1,5% van de omzet

- de overige en onvoorziene kosten bedragen respectievelijk 3% van de omzet en 1,5% van de totale kosten in exploitatie;
- er wordt rekening gehouden met een prijsstijging (indexering) van 3% per jaar voor de lasten en 2,5% voor de baten.

De totale lasten in het eerste jaar van exploitatie zijn geraamd op circa € 161.000,-.

5.2.4 Baten in exploitatie

De baten in exploitatie bestaan uit de verhuur van de sporthal aan verenigingen en extra baten uit de horeca op basis van pacht. De baten uit verhuur zijn gebaseerd op de te verwachten verenigingsbezetting die berekend zijn in paragrafen 4.3 en 4.4. De totale bezetting door verenigingsport zal naar verwachting minimaal 792 uur bedragen (45% praktische bezetting). De gemeente Leusden hanteert een uurtarief van € 41,72 per uur voor de huur van de hele sporthal De Korf. Met een halbezetting van 766 uur zijn de te verwachten inkomsten berekend op circa € 33.000,- in het eerste exploitatiejaar (792 x € 41,72).

Vanuit gesprekken die Welzijn Leusden heeft gevoerd met de exploitant van sporthal De Korf worden kaderstellende baten gerealiseerd door het gebruik van de sporthal voor evenementen voor circa acht dagen per jaar tegen een gemeentelijk uurtarief van € 137,29. De totale baten uit verhuur voor overige activiteiten wordt geraamd op € 8.000,-.

De baten uit de horeca zijn berekend vanuit benchmarkgegevens uit de adviespraktijk van H•AC. Rekeninghoudend met een bezettingspercentage van 45% bedragen de kaderstellende baten op basis van pacht uit de horeca circa € 13.000,- in het eerste exploitatiejaar.

Er worden geen baten gerekend uit onderwijsgebruik. Uit de inventarisatie en analysefase is gebleken dat de dagbezetting zeer laag zal zijn in een nieuwe sporthal.

De totale baten in het eerste exploitatiejaar zijn met bovenstaande gegevens geraamd op circa € 54.000,-.

5.2.5 Exploitatieresultaat

De raming van het exploitatieresultaat is weergegeven in onderstaande tabel:

Exploitatieresultaat x 1000	jaar 1	jaar 2	jaar 3	jaar 4	jaar 5	jaar 6	jaar 7	jaar 8	jaar 9	jaar 10
TOTAAL BATEN	54	56	57	58	60	61	63	64	66	68
baten uit verhuur	41	42	43	44	45	46	48	49	50	51
baten uit horeca	13	14	14	14	15	15	15	16	16	16
TOTAAL LASTEN	161	166	171	176	181	187	193	198	204	210
personeelslasten	43	44	45	47	48	50	51	53	54	56
energielasten	35	36	37	38	39	41	42	43	44	46
dagelijks onderhoud	29	30	31	32	33	34	35	36	37	38
groot onderhoud	48	50	51	53	55	56	58	60	61	63
promotie en marketing	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
administratie, verzekering, belastingen	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
overige kosten	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
onvoorziene kosten	2	2	3	3	3	3	3	3	3	3
KAPITAALLASTEN	354	349	344	339	335	330	325	320	315	310
rente	194	189	184	179	175	170	165	160	155	150
afschrijvingen	160	160	160	160	160	160	160	160	160	160
<i>Exploitatieresultaat exclusief kapitaallasten</i>	<i>-107</i>	<i>-110</i>	<i>-114</i>	<i>-118</i>	<i>-122</i>	<i>-126</i>	<i>-130</i>	<i>-134</i>	<i>-138</i>	<i>-143</i>
<i>Exploitatieresultaat inclusief kapitaallasten</i>	<i>-461</i>	<i>-460</i>	<i>-458</i>	<i>-457</i>	<i>-456</i>	<i>-455</i>	<i>-455</i>	<i>-454</i>	<i>-453</i>	<i>-453</i>

Het exploitatieresultaat exclusief kapitaallasten is geraamd op circa € -107.000,- in het eerste jaar. Het exploitatieresultaat inclusief kapitaallasten is geraamd op circa € -461.000,- in het eerste jaar.

5.2.6 Maatschappelijke consequenties

Bij de realisatie van de nieuwe sporthal met behoud van de binnensportconfiguratie zoals deze er in 2013 uitziet zijn alle knelpunten met betrekking tot het capaciteitsgebrek in de huidige sporthal opgelost. Er is voldoende sporttechnische ruimte voor het beoefenen van de sporten hockey, korfbal, handbal en zaalvoetbal. Dit betekent echter niet dat alle verenigingen op de door hen gewenste tijd kunnen trainen en competitie kunnen spelen. Er blijven altijd organisatorische en programmatische beperkingen met betrekking tot de beperkt aantal, meest ideale uren voor verenigingsport.

Het nadeel van de realisatie van een volledige nieuwe sporthal met behoud van de configuratie in 2013 is het feit dat de hal slechts minimaal 45% bezet wordt door verenigingsport in de avonduren en in de weekend indien er geen afbreuk gedaan wordt aan de overige zaalbezetting. Hoewel er in het algemeen vanuit wordt gegaan dat het aanbod ook de vraag creëert, waardoor verenigingen misschien gedurende een korte periode sneller groeien in hun ledenaantallen, zal de bezetting niet dermate toenemen dat de verenigingsbezetting optimaal wordt. Het grootste nadeel van de realisatie van een volledige nieuwe hal is dat er overdag vrijwel geen gebruik gemaakt zal worden van de hal. Er zijn slechts enkele verenigingen die meer activiteiten en evenementen willen organiseren dan in de huidige situatie mogelijk is.

De stichtingsnorm voor een sporthal bedraagt volgens de VNG normering 1.600 uur waarvan 1.400 verenigingsport en 200 uur onderwijsgebruik. In Leusden zal de nieuwe sporthal in totaal slechts 792 uur benut worden (geen onderwijsgebruik) waardoor de stichtingsnorm niet gehaald wordt.

Uit de demografische ontwikkelingen in Leusden is daarnaast gebleken dat het leerlingenaantal fors terugloopt waardoor de dagbezetting door onderwijs alleen maar sterk zal afnemen. Een nieuwe sporthal zal vrijwel geen onderwijsbezetting kennen. Alle scholen zijn al voorzien met gymnastieklokalen en de nieuwe multifunctionele accommodaties inclusief sportzaal. Omdat er ook geen groei verwacht wordt van het onderwijsgebruik in de sporthal kan alleen maar aangenomen worden dat leegstand overdag een zeer groot risico is.

Deze maatschappelijke gevolgen zijn terug te zien in de exploitatieprognose waarbij inkomsten uit onderwijsgebruik nihil is en de inkomsten uit overige verhuur zoals evenementen geraamd is op slechts € 8.000,-.

In sporthal De Korf is er met name ondercapaciteit te merken tijdens de weken waarin de hockey ook gebruik maakt van de binnensportaccommodaties in de maanden december, januari en februari. Ook buiten deze maanden om (en dan vooral van half november tot half maart) is de sporthal zeer goed bezet waardoor er weinig ruimte is voor aanvullende activiteiten en trainingen of wedstrijden. Een volledig nieuwe sporthal zal met name de knelpunten oplossen met betrekking tot de piekmomenten in de maanden december, januari en februari en meer ruimte bieden in de overige maanden tussen half november en half maart voor de grotere zaalsporten. Het risico van leegstand en van grote financiële tekorten vormen echter de grootste knelpunten.

5.3 Realisatie nieuwe sporthal ter vervanging van De Meent

Bij de behoeftebepaling voor binnensportruimte werd geconcludeerd dat er ruim voldoende capaciteit in sportzalen beschikbaar is, ook voor de toekomst. Op basis van financiële uitgangspunten (De Meent heeft eind 2012 nog een boekwaarde van slechts circa € 13.000,-) en de onderwijs- en verenigingsbezetting die reeds zeer goed is, is gekozen voor twee scenario's waarbij de bestaande bezetting van De Meent ingezet wordt ten behoeve van de bezetting van een nieuwe accommodatie. In het eerste scenario wordt sportzaal De Meent vervangen door een nieuwe sporthal. De sporthal wordt gerealiseerd op de huidige locatie van De Meent. In het tweede scenario wordt De Meent geamoveerd en wordt een sporthal gerealiseerd op een nog nader te bepalen locatie. De financiële en maatschappelijke gevolgen van het eerste scenario worden onderstaand in kaart gebracht waarna in paragraaf 5.3.6 de financiële gevolgen van het tweede scenario op hoofdlijnen wordt toegelicht.

5.3.1 Stichtingskostenraming scenario 2A

Voor een raming van de stichtingskosten worden dezelfde (sporttechnische) uitgangspunten gehanteerd als bij het eerste scenario. De stichtingskosten voor een nieuwe sporthal worden geraamd op circa € 3.879.000,-.

ruimte	afmeting		kosten
algemene ruimten	170	m ²	€ 209.500,-
sporthal 48x28 meter	1.823	m ²	€ 2.334.000,-
overige ruimten incl. horeca	750	m ²	€ 851.000,-
<i>Totaal bouwkosten</i>	<i>2.743</i>	<i>m²</i>	<i>€ 3.394.000,-</i>
Totaal bijkomende kosten			€ 485.000,-
Total stichtingskosten			€ 3.879.000,-

Nader (locatie)onderzoek dient uit te wijzen of de Meent kan blijven functioneren totdat de nieuwe accommodatie wordt opgeleverd. Indien het niet mogelijk blijkt om de sporthal op te leveren zonder eerst de bestaande locatie te amoveren, dient de gemeente niet alleen rekening te houden met sloopkosten voor De Meent maar ook met kosten voor een tijdelijk onderkomen voor de scholen en verenigingen die gebruik maken van De Meent. Voor sloopkosten van een gebouw van de afmetingen van een sportzaal wordt op basis van ervaringscijfers een bedrag van circa € 95.000,- aangehouden. Het bedrag voor de realisatie van een tijdelijk onderkomen voor de verenigingen die in de Meent trainen kan een stelpost worden opgenomen van circa € 40.000,-.

Alle genoemde prijzen zijn exclusief BTW en gebaseerd op het prijspeil eerste helft van 2009. Gelet op het planstadium en reikwijdte van het onderzoek wordt rekening gehouden met een onnauwkeurigheidsmarge van 15%.

5.3.2 Kapitaallasten scenario 2A

Conform de stichtingskosten voor de nieuwe sporthal en de betreffende uitgangspunten voor het berekenen van de kapitaallasten (zie ook paragraaf 5.2.2), worden de kapitaallasten geraamd op circa € 354.000,- in het eerste exploitatiejaar.

5.3.3 Lasten in exploitatie scenario 2A

De lasten in exploitatie zijn conform de uitgangspunten in paragraaf 5.2.3 geraamd op circa € 163.000,-. De lasten zijn vergelijkbaar als in het eerste scenario met uitzonderingen op de posten promotie, marketing en administratie, verzekering en belastingen (deze zijn gebaseerd op de omzet).

5.3.4 Baten in exploitatie scenario 2A

Het grote verschil met de exploitatieprognose in het eerste scenario is het feit dat de bezetting, en daarmee de baten, zeer sterk toenemen. Bij de berekening van de baten is reeds sprake van een zeer goede bezetting in De Meent overdag en in de avonduren. Deze bezetting wordt overgeheveld naar de nieuwe sporthal. Daarbovenop komt de te verwachten bezetting die berekend is voor de realisatie van een nieuwe sporthal (circa 45%).

Sportzaal De Meent	Sporthal 48x28 meter
1 volleybalveld	4 volleybalvelden
1 basketbalveld	3 basketbalvelden
4 badmintonvelden	9 badmintonvelden
1 combiveld (geen officiële afmetingen)	1 combiveld (officiële afmetingen)

De Meent beschikt nu over één zaaldeel. De afmetingen zijn groter dan één zaaldeel van een gymnastieklokaal maar kleiner dan de afmetingen van een standaard sportzaal. Per sport wordt daarom gekeken of er sprake is van een benodigd gebruik van één of twee zaaldelen of van de hele sporthal. Rekening houdend met de capaciteitstoename van één zaaldeel (gymnastieklokaal) naar drie zaaldelen (sporthal) wordt de bezetting in 2016 berekend op basis van de volgende uitgangspunten.

Voor de sporten in De Meent die sporttechnisch geen gebruik moeten maken van het combiveld (de volledige hal) wordt de capaciteit vergroot van één naar drie zaaldelen. Voor de sporten die gebruik moeten maken van een combiveld blijft het aantal benodigde uren gelijk aan de huidige benodigde uren in De Meent:

- circa 471 uur van het huidige gebruik in De Meent zal ingevuld worden voor gebruik van de hele sporthal (korfbal, hockey, zaalvoetbal en handbal);
- de resterende 1196 uur van het huidige gebruik grotendeels kan plaatsvinden in één zaaldeel (onder andere volleybal, basketbal en badminton);
- de verenigingsuren die direct overgaan naar de sporthal worden daarmee geraamd op 870 uur gebruik van de hele hal;
- daarbovenop komt de geïnventariseerde (paragraaf 4.3) benodigde capaciteit van circa 355 uur voor verenigingsport in een sporthal;
- de totale bezetting wordt geraamd op minimaal 70% (1.226 uur) voor verenigingsgebruik;
- met een huidig uurtarief tijdens de piekuren van € 41,72 worden de baten uit gebruik door verenigingen geraamd op circa € 51.000,- per jaar;
- bij de uitwerking is geen rekening gehouden met eventuele terugloop van verenigingen die vóór de realisatie van een nieuwe sporthal in de nieuwe sportzalen Tabakssteeg en Alandsbeek wensen te trainen omdat de betreffende afmetingen sporttechnisch gezien gunstiger zijn dan De Meent.

De horecaopbrengsten op basis van pacht worden door middel van benchmarkgegevens geraamd op circa € 20.000,- in het eerste jaar van exploitatie.

De onderwijsbenutting overdag in De Meent bedraagt circa 920 uur per jaar (bezetting van 89%). Indien gebruik wordt gemaakt van één zaaldeel in de nieuwe sporthal dan bedraagt de bezetting circa 300 uur door onderwijsgebruik. Voor baten uit onderwijs wordt een stapelst opgenomen (gebaseerd op benchmarkgegevens) van € 30.000,-. Het overige gebruik voor evenementen zal gelijk zijn aan de geraamde opbrengsten zoals deze zijn berekend in het vorige scenario, namelijk circa € 8.000,-.

De totale baten worden aan de hand van bovenstaande uitgangspunten en berekeningen geraamd op circa € 110.000,- in het eerste exploitatiejaar.

5.3.5 Exploitatieresultaat scenario 2A

Het totale exploitatieresultaat voor de eerste tien jaar is weergegeven in onderstaande tabel: In vergelijking met het eerste scenario zijn de kapitaallasten gelijk en zijn de totale lasten hoger dan in het eerste scenario. Het voordeel van het scenario waarbij vervangende nieuwbouw wordt gepleegd is dat op langere termijn er meer garantie is voor het behoud van de baten.

Exploitatieresultaat x 1000	jaar 1	jaar 2	jaar 3	jaar 4	jaar 5	jaar 6	jaar 7	jaar 8	jaar 9	jaar 10
TOTAAL BATEN	110	112	115	118	121	124	127	130	133	137
baten uit verhuur	89	91	94	96	98	101	103	106	109	111
baten uit horeca	20	21	21	22	23	23	24	24	25	25
TOTAAL LASTEN	163	168	173	178	184	189	195	201	207	213
personeelslasten	43	44	45	47	48	50	51	53	54	56
energielasten	35	36	37	38	39	41	42	43	44	46
dagelijks onderhoud	29	30	31	32	33	34	35	36	37	38
groot onderhoud	48	50	51	53	55	56	58	60	61	63
promotie en marketing	2	2	2	2	2	3	3	3	3	3
administratie, verzekering, belastingen	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
overige kosten	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
onvoorziene kosten	2	2	3	3	3	3	3	3	3	3
KAPITAALLASTEN	354	349	344	339	335	330	325	320	315	310
rente	194	189	184	179	175	170	165	160	155	150
afschrijvingen	160	160	160	160	160	160	160	160	160	160
<i>Exploitatieresultaat exclusief kapitaallasten</i>	<i>-54</i>	<i>-56</i>	<i>-58</i>	<i>-60</i>	<i>-63</i>	<i>-65</i>	<i>-68</i>	<i>-71</i>	<i>-73</i>	<i>-76</i>
<i>Exploitatieresultaat inclusief kapitaallasten</i>	<i>-407</i>	<i>-405</i>	<i>-402</i>	<i>-400</i>	<i>-397</i>	<i>-395</i>	<i>-393</i>	<i>-391</i>	<i>-388</i>	<i>-386</i>

Het exploitatieresultaat exclusief kapitaallasten bedraagt in het eerste exploitatiejaar circa € -54.000,-. Het exploitatieresultaat inclusief kapitaallasten is geraamd op circa € -407.000,-.

5.3.6 Financiële gevolgen scenario 2B

Scenario 2B gaat uit van het amoveren van De Meent, conform het eerste scenario, met het verschil dat de vrijgekomen grond benut kan worden voor andere doeleinden. Er zal een nieuwe sporthal gerealiseerd worden op een alternatieve locatie, dus niet op de locatie van De Meent.

Bij de beschrijving van de trends en ontwikkelingen is ook gebleken dat er in toenemende mate druk op ruimte ontstaat. Een belangrijke ontwikkeling hierin is de verschuiving van de sportaccommodaties van de binnenstad naar de rand van de gemeente. Door de schaarste aan ruimte voor onder meer woningbouw worden hiertoe in Leusden mogelijkheden gecreëerd door het amoveren van De Meent.

Een van de belangrijkste financiële gevolgen van scenario 2B is dat de opbrengsten uit de vrijgekomen grond benut kunnen worden voor de realisatie van een nieuwe sporthal elders in Leusden. Deze opbrengsten kunnen gebruikt worden ter financiering van de initiële stichtingskosten of voor de dekking van exploitatietekorten. Daarnaast zijn de grondkosten in de periferie van de gemeente lager dan in het centrum en bestaan er meer mogelijkheden voor ruimtegebruik voor eventuele clustering van voorzieningen.

5.3.7 Maatschappelijke consequenties scenario's 2A en 2B

Een groot voordeel van de vervanging van De Meent door een nieuwe sporthal is de zekerheid op een goede bezetting, met name vanuit het verenigingsgebruik. Dit geldt voor zowel scenario 2A als 2B. De totale bezetting is in de avonden en in het weekend minimaal circa 70% indien de huidige gebruikers van De Meent (met uitzondering van de sporten die de afmetingen van sporthal volledig nodig hebben) in een sporthal slechts één zaaldeel gebruiken. De stichtingsnorm voor een nieuwe sporthal bedraagt volgens VNG normering 1.600 uur waarvan 1.400 uur verenigingsport.

Op basis van de geïnventariseerde en berekende bezetting zal de nieuwe sporthal in beide scenario's circa 1.526 uur per jaar bezet worden waarvan 1.226 uur verenigingsport. De stichtingsnorm wordt met deze bezetting net niet gehaald maar is gunstiger ten opzichte van het eerste scenario.

Ten aanzien van het onderwijsgebruik zal de bezetting veel hoger zijn dan wanneer een volledige nieuwe hal wordt gerealiseerd (met behoud van De Meent conform scenario 1) op een nader te bepalen locatie.

Het nadeel van scenario 2A is dat mogelijkwerwijs de verenigingen tijdens de bouw van de nieuwe sporthal tijdelijk in een andere sportvoorziening geplaatst moeten worden indien de bouw van de nieuwe hal niet naast de huidige zaal plaats kan vinden. Dit kan zowel financiële consequenties hebben als maatschappelijke consequenties. Er is medewerking vanuit de sportverenigingen gewenst voor de realisatie van dit betreffende scenario. Daarnaast is de bereikbaarheid en de parkeergelegenheid beperkt bij De Meent. Bij de vervanging van De Meent door een nieuwe sporthal zal de omliggende infrastructuur aangepast moeten worden op de toegenomen bezoekaantallen.

Het voordeel van scenario 2B ten opzichte van 2A is dat er geen tijdelijke vervangende accommodatie gezocht hoeft te worden voor de gebruikende partijen in De Meent. De nieuwe sporthal kan gerealiseerd worden met behoud van De Meent totdat deze gereed is voor oplevering. Ook kan de locatie kritisch worden gekozen in termen van bereikbaarheid, parkeergelegenheid en ligging ten opzichte van het centrum en het onderwijs. Daarnaast biedt scenario 2B financiële voordelen door het investeren van de grondopbrengsten in de nieuwe sporthal.

Hoofdstuk 6 Conclusies en advies

6.1 Inleiding

In voorliggend hoofdstuk worden in eerste instanties de conclusies samengevat waarbij een vergelijking wordt gemaakt tussen de voor- en nadelen van de drie uitgewerkte scenario's. Daaropvolgend zal H•AC een richtinggevend advies formuleren. Het advies is gebaseerd op de uitkomsten van de financiële en maatschappelijke vergelijking tussen de scenario's 1, 2A en 2B. Het advies is daarmee specifiek gericht op de situatie in Leusden, met name de verenigingsbehoefte.

6.2 Conclusies

Uit de inventarisatie en analyse is gebleken dat er behoefte is aan extra sportruimte waarin met name de sporten terecht kunnen die gebruik maken van een combiveld. De bezetting van de huidige sportaccommodaties is goed te noemen. Met name sportzaal De Meent wordt zeer goed benut. Het grootste knelpunt blijft echter het gebruik van sporthal De Korf tussen half november en half maart, met name tijdens de piekmaanden december, januari en februari als ook bij hockey het binnenseizoen ingaat. Programmatechnisch kan dit betreffende knelpunt nauwelijks opgelost worden omdat de sporten korfbal, handbal en hockey (en zaalvoetbal) in sporttechnische zin afhankelijk zijn van de afmetingen van De Korf. De sporten die sporttechnisch minimaal afhankelijk zijn van een sportzaal beschikken ook in de toekomst over voldoende capaciteit door de realisatie van de nieuwe multifunctionele accommodaties. Op basis van deze conclusies zijn drie ontwikkelscenario's uitgewerkt die zowel de financiële consequenties als de maatschappelijke consequenties op hoofdlijnen beschrijven:

1. de realisatie van een nieuwe sporthal op een nader te bepalen locatie;
- 2A. de realisatie van een nieuwe sporthal ter vervanging van de Meent;
- 2B. de realisatie van een nieuwe sporthal ter vervanging van de Meent op een andere locatie.

De raming van de financiële consequenties is in onderstaande tabel samengevat:

	1. nieuwe sporthal		2A. vervanging De Meent	
investeringsraming	€	3.879.000,-	€	3.879.000,-
exploitatieresultaat excl. kapitaallasten	€	-107.000,-	€	-54.000,-
exploitatieresultaat incl. kapitaallasten	€	-461.000,-	€	-407.000,-

Scenario 2B is niet opgenomen in het overzicht omdat de financiële consequenties van het vrijkomen van de grond van De Meent in dit stadium van planvorming nog niet bekend zijn. De kosten voor vervanging van De Meent zijn exclusief sloopkosten en de kosten voor het onderbrengen van verenigingen in een tijdelijk onderkomen. De kosten voor een nieuwe sporthal op een nader te bepalen locatie zijn exclusief de grondkosten en het eventueel bouwrijp maken van de grond.

Omdat bij vervanging van De Meent voor een nieuwe sporthal de bezettingspercentages zowel overdag als in de avonduren en in het weekend beter zijn ten opzichte van scenario 1, zijn de structurele lasten van dit betreffende scenario lager dan in het eerste scenario. De kapitaallasten zijn echter vrijwel gelijk omdat rekening is gehouden met dezelfde wensen en behoeften vanuit de verenigingsport voor de realisatie van een nieuwe sporthal. Scenario 2B biedt mogelijk meer financiële voordelen dan scenario 2A door het vrijkomen van de grond in het centrum voor bijvoorbeeld woningbouw.

Buiten de financiële consequenties zijn met name de maatschappelijke consequenties van belang bij het afstemmen van het sportaanbod op de vraag. Er is voldoende sportruimte beschikbaar vanaf 2013 om alle verenigingen op te vangen, echter de sporttechnische beperkingen zijn hierin doorslaggevend.

6.3 Richtinggevend advies

Rekening houdend met gemeentelijke en sporttechnische uitgangspunten is de vervanging van sportzaal De Meent door een nieuwe sporthal (scenario's 2A en 2B) het meest optimale scenario om tegemoet te komen aan de huidige en toekomstige behoefte vanuit de sportverenigingen.

Het voordeel van beide scenario's is dat de te verwachten bezetting in de toekomst gunstiger is dan in het scenario waarbij De Meent blijft bestaan en er een extra sporthal wordt gerealiseerd op een nader te bepalen locatie. Bij het vervangen van De Meent door een nieuwe sporthal op de huidige locatie van De Meent kan de huidige bezetting over worden genomen in de nieuwe sporthal. Bij het amoveren van De Meent en de bouw van een nieuwe sporthal op een alternatieve locatie kan de huidige onderwijsbezetting overgezet worden naar De Korf (of ook meegaan naar de nieuwe sporthal, afhankelijk van de locatie). De VNG stichtingsnorm van 1.600 uur wordt daarentegen in beide scenario's net niet gehaald (1.526 uur bezetting in de nieuwe sporthal).

De voordelen van het scenario 2B ten opzichte van scenario 2A zijn:

- er kan rekening worden gehouden met de bereikbaarheid, omliggende infrastructuur, parkeergelegenheid en bestemmingsplannen;
- er zijn bijkomende financiële voordelen door het beschikbaar komen van de grond van De Meent voor bijvoorbeeld woningbouw;
- er hoeft geen rekening gehouden te worden met het vinden van een tijdelijk onderkomen voor verenigingen en onderwijs die momenteel gebruik maken van De Meent totdat er een nieuwe sporthal beschikbaar is.

De praktische haalbaarheid met betrekking tot bestemmingsplannen, parkeergelegenheid, bereikbaarheid, beschikbare grond en, indien nodig, het vinden van een tijdelijk onderkomen voor verenigingen en onderwijs vormt onderdeel van nadere planvorming.

Bijlage 1

Overzicht ledentalontwikkelingen

Leden sportverenigingen Leusden														
		2006	2007	2008	Δ	enqu.			2006	2007	2008	Δ	enqu.	
Volleybal	Afas Leos	150	150	140	-7%	✓	Handbal	LHV	nb	128	126	-2%	✓	
	J. Mink Volleybal	15	15	15	0%			Korfbal	KC Antilopen	209	280	348	20%	✓
	Volleybal Vereniging Leusden	20	20	20	0%	✓		Basketbal	Green Giants	86	86	89	3%	✓
	A. Woltinge Volleybal	nb	13	13	0%		Hockey	Mixed hockeyclub	700	900	1050	14%	✓	
Badminton	Leusder Badminton Combinatie	215	209	180	-16%	✓	Gymnastiek	Impala, turnen	496	521	586	11%	✓	
	F. van Ewijk	nb	nb	nb	nb			Laak & Eemhoven	nb	15	15	nb		
	BC Sobat	nb	21	21	0%			Sportgr. Leusden Zuid, gymn.	nb	nb	nb	nb		
	Quick shuttle	nb	nb	nb	nb		Tennis	LTV de Emelaar	nb	330	nb	nb	✓	
	V.L. van der Veen	nb	nb	nb	nb		Honkbal	The Red Caps	nb	90	nb	nb		
	Groep Ruigrok	nb	nb	nb	nb		Overig	Bewegingsachterstand voor kind	nb	nb	nb	nb		
	Horstbeek Hoewelaken	nb	8	8	0%			Makato Aikido	nb	nb	nb	nb		
	S.R.G.L. Badminton	nb	nb	nb	nb			Black Mamba, zelfverdediging	nb	nb	nb	nb		
	J.H.Spekman	nb	nb	nb	nb			Studio Pauline	nb	nb	nb	nb		
	Mutil Force	nb	nb	nb	nb			Sport en PlezierLeusden	nb	25	nb	nb		
Zaalvoetbal	SO Lusidunahof	15	15	15	0%	✓		St. de Zuidzij, mensendieck	nb	nb	nb	nb		
	E.S Bijkerk	nb	nb	nb	nb			M.L. van Reyden, fitness	nb	16	nb	nb		
	R.M Schutte	nb	nb	nb	nb			St. Dans Leusden, breedtesport	nb	nb	nb	nb		
	Roda 46	nb	nb	nb	nb	✓	Omnivereniging	Volleybal						
	M.P. de Graaff	nb	nb	nb	nb			Badminton	132	132	132	0%	✓	
	H.D. Essenboom	nb	nb	nb	nb			Aerobic, gymnastiek						
	Virus	25	27	29	7%	✓								
	ZVL'80	nb	nb	nb	nb									
	J. Hak	nb	nb	nb	nb									
	P.Aarsman	nb	nb	nb	nb									
	G.M. Nieland	nb	nb	nb	nb									
SV Achterveld	343	339	366	7%	✓									

Bijlage 2 Praktische bezettingsgraad

In theorie is een sportaccommodatie, na aftrek van reguliere feestdagen, gedurende 50 weken per jaar open voor gebruik. Voor sporthallen, sportzalen en gymnastieklokalen betekent dit in de regel de volgende openstelling:

maandag tot en met vrijdag van 8.00 uur tot 23.00 uur

zaterdag van 8.00 uur tot 23.00 uur

zondag van 8.00 uur tot 17.00 uur.

De openstelling voor de buitenschoolse uren bedraagt doorgaans maandag tot en met vrijdag van 16.00 uur tot 23.00 uur en de zaterdag en de zondag

Uitgaande van 50 weken per jaar levert het bovenstaande in theorie een totaal aantal voor bewegingsonderwijs te verhuren uren van 1.875 uur per jaar en voor verenigingssport en overig sport van 2.850 uur per jaar.

In de praktijk is het echter niet mogelijk om van een sportaccommodatie alle theoretische uren daadwerkelijk beschikbaar te stellen voor het gelegenheid geven tot sportbeoefening. Om die reden wordt gewerkt met een praktische bezettingsgraad. Hieronder worden op basis van praktijkervaring een aantal kwantitatieve en kwalitatieve aannames gemaakt om te komen tot deze praktische bezettingsgraad.

3. Voor iedere sportaccommodatie dient rekening gehouden te worden met enkele uren per week voor onderhoud- en schoonmaakwerkzaamheden;
3. in de zomerperiode wordt door schoolvakanties, competitiestop, verlaagde trainingsintensiteit en dergelijke nagenoeg geen gebruik gemaakt van sportaccommodaties. Aangezien het gebruik dan feitelijk nihil is wordt de praktische bezettingsgraad bepaald voor een periode van 40 weken.

Op basis van bovenstaande overwegingen wordt de praktisch bezettingsgraad als volgt gesteld:

Maximale praktische bezettingsgraad		
	per week	per jaar
Verenigingssport	43	1.760
Onderwijs (primair)	26	1.040
Onderwijs (VO)	34	1.360

Bijlage 3 Gebruik binnensportaccommodaties

Type accommodatie	globale afmetingen	gebruiksmogelijkheden
Gymnastieklokaal	12 x 21 x 5,5	1 badmintonveld, 1 volleybalveld, 6 tafeltennistafels en verschillende andere kleine zaalsporten (als judo), oefenmogelijkheden voor verschillende recreatieve (zaal-)sporten. Badminton en volleybal vragen voor wedstrijden een obstakelvrije hoogte van 7 meter
Sportzaal 1.	13 x 24 x 7	Idem als gymnastieklokaal.
Sportzaal 2a.	22 x 28 x 7	3 badmintonvelden, 1 basketbalveld, 2 volleybalveld, 12 tafeltennistafels en verschillende andere kleine zaalsporten, trainingsmogelijkheden voor verschillende (zaal-)sporten als voetbal en korfbal, gymnastiek en recreatieve sportbeoefening.
Sportzaal 2b.	22 x 29,4 x 7	Idem als 2a, alleen 4 badmintonvelden i.p.v. 3
Sporthal 3a.	24 x 44 x 7	7 badmintonvelden, 1 basketbalveld, 1 tennisbaan (geen wedstrijdbaan), 3 volleybalvelden, 1 combiveld voor zaalvoetbal, zaalhockey, handbal en korfbal, gymnastiek en recreatieve sportbeoefening, (wedstrijd-)ruimte voor verschillende kleine zaalsporten, trainingsmogelijkheden voor vrijwel alle zaalsporten.
Sporthal 3b.	24 x 44,2 x 7	Idem als 3a, alleen 9 badmintonvelden i.p.v. 7
Sporthal 3c.	28 x 44 x 7	7 badmintonvelden, 2 basketbalvelden, 1 tennisbaan (geen wedstrijdbaan), 4 volleybalvelden, 1 combiveld voor zaalvoetbal, zaalhockey, handbal en korfbal, gymnastiek en recreatieve sportbeoefening, (wedstrijd-)ruimte voor verschillende kleine zaalsporten, trainingsmogelijkheden voor vrijwel alle zaalsporten.
Sporthal 3d.	28 x 44,2 x 7	Idem als 3c, alleen 9 badmintonvelden i.p.v. 7
Sporthal 3e.	28 x 48 x 7	9 badmintonvelden, 3 basketbalvelden, 1 tennisbaan (geen wedstrijdbaan), 4 volleybalvelden, 1 combiveld voor zaalvoetbal, zaalhockey, handbal en korfbal, gymnastiek en recreatieve sportbeoefening.

Bijlage 4 Aangevraagde uren 2007-2008

De aangevraagde uren zijn teruggerekend naar gebruik van de hele accommodatie. Indien bijvoorbeeld de volleybalvereniging gebruik maakt van een derde van de sporthal, worden de aangevraagde uren gedeeld door drie.

Huurder	Accommodatie	Object	Aantal uur	Factor	uren	Totaal
Afas Leos	Asschatterweg	hele gymzaal	126,00	1	126	505
Afas Leos	De Korf	1/3 links	18,50	0,33	6	
Afas Leos	De Korf	2/3 links	9,00	0,66	6	
Afas Leos	De Korf	hele hal	10,50	1	11	
Afas Leos	De Korf	hele hal	96,00	1	96	
Afas Leos	De Korf	hele hal	185,00	1	185	
Afas Leos	De Meent	hele sportzaal	31,00	1	31	
Afas Leos	Lijsterbeslaan	hele zaal	13,00	1	13	
Afas Leos	Pr. Margrietlaan	hele gymzaal	31,50	1	32	
Basketbalver. Green Giants	Asschatterweg	hele gymzaal	115,00	1	115	564
Basketbalver. Green Giants	De Korf	hele hal	8,00	1	8	
Basketbalver. Green Giants	De Meent	hele sportzaal	107,00	1	107	
Basketbalver. Green Giants	De Meent	hele sportzaal	333,50	1	334	
Gymnastiekver. Impala	Achterveld	halve zaal rechts	116,00	0,5	58	2.125
Gymnastiekver. Impala	Achterveld	halve zaal rechts	185,00	0,5	93	
Gymnastiekver. Impala	Achterveld	hele zaal	8,00	1	8	
Gymnastiekver. Impala	Achterveld	hele zaal	40,00	1	40	
Gymnastiekver. Impala	Asschatterweg	hele gymzaal	92,00	1	92	
Gymnastiekver. Impala	Asschatterweg	hele gymzaal	219,00	1	219	
Gymnastiekver. Impala	Berkelwijk	hele gymzaal	559,50	1	560	
Gymnastiekver. Impala	Berkelwijk	hele gymzaal	247,00	1	247	
Gymnastiekver. Impala	De Korf	1/3 rechts	10,50	0,33	3	
Gymnastiekver. Impala	De Korf	1/3 rechts	42,00	0,33	14	
Gymnastiekver. Impala	De Korf	hele hal	10,00	1	10	
Gymnastiekver. Impala	De Meent	hele sportzaal	174,00	1	174	
Gymnastiekver. Impala	De Meent	hele sportzaal	186,00	1	186	
Gymnastiekver. Impala	Lijsterbeslaan	hele zaal	34,00	1	34	
Gymnastiekver. Impala	Lijsterbeslaan	hele zaal	38,00	1	38	
Gymnastiekver. Impala	Pr. Margrietlaan	hele gymzaal	143,50	1	144	
Gymnastiekver. Impala	Pr. Margrietlaan	hele gymzaal	206,00	1	206	
K.C. Antilopen	Achterveld	hele zaal	45,00	1	45	631
K.C. Antilopen	De Korf	hele hal	58,50	1	59	
K.C. Antilopen	De Korf	hele hal	287,00	1	287	
K.C. Antilopen	De Meent	hele sportzaal	54,50	1	55	
K.C. Antilopen	De Meent	hele sportzaal	71,50	1	72	
K.C. Antilopen	Lijsterbeslaan	hele zaal	90,00	1	90	
K.C. Antilopen	Lijsterbeslaan	hele zaal	24,00	1	24	
L.H.V.	Achterveld	hele zaal	55,50	1	56	327
L.H.V.	Asschatterweg	hele gymzaal	37,00	1	37	
L.H.V.	De Korf	hele hal	10,00	1	10	
L.H.V.	De Korf	hele hal	39,50	1	40	
L.H.V.	De Korf	hele hal	164,50	1	165	
L.H.V.	Lijsterbeslaan	hele zaal	20,00	1	20	
Laak & Eemhoven	De Meent	hele sportzaal	99,00	1	99	99
Leusder Badminton Combinatie	Achterveld	halve zaal rechts	10,50	0,5	5	664
Leusder Badminton Combinatie	Achterveld	halve zaal rechts	42,00	0,5	21	
Leusder Badminton Combinatie	Achterveld	hele zaal	18,00	1	18	
Leusder Badminton Combinatie	De Korf	hele hal	11,00	1	11	
Leusder Badminton Combinatie	De Korf	hele hal	46,50	1	47	
Leusder Badminton Combinatie	De Korf	hele hal	223,00	1	223	
Leusder Badminton Combinatie	De Meent	hele sportzaal	36,50	1	37	
Leusder Badminton Combinatie	De Meent	hele sportzaal	303,00	1	303	
Mixed Hockey Club	Achterveld	hele zaal	38,00	1	38	118
Mixed Hockey Club	De Korf	hele hal	15,00	1	15	
Mixed Hockey Club	De Korf	hele hal	65,00	1	65	
Roda '46 (dames)	Berkelwijk	hele gymzaal	2,50	1	3	115
Roda '46 (dames)	Berkelwijk	hele gymzaal	1,00	1	1	
Roda '46 (jeugd)	Achterveld	hele zaal	3,00	1	3	
Roda '46 (jeugd)	Asschatterweg	hele gymzaal	28,50	1	29	
Roda '46 (jeugd)	Asschatterweg	hele gymzaal	2,50	1	3	
Roda '46 (jeugd)	Berkelwijk	hele gymzaal	7,00	1	7	
Roda '46 (jeugd)	Berkelwijk	hele gymzaal	3,00	1	3	
Roda '46 (jeugd)	De Meent	hele sportzaal	2,50	1	3	
Roda '46 (jeugd)	De Meent	hele sportzaal	1,50	1	2	
Roda '46 (jeugd)	Lijsterbeslaan	hele zaal	15,00	1	15	
Roda '46 (jeugd)	Lijsterbeslaan	hele zaal	11,50	1	12	
Roda '46 (jeugd)	Pr. Margrietlaan	hele gymzaal	21,50	1	22	
Roda '46 (jeugd)	Pr. Margrietlaan	hele gymzaal	9,00	1	9	
Roda '46 (zaterdag)	Berkelwijk	hele gymzaal	3,00	1	3	
Roda '46 (zaterdag)	Lijsterbeslaan	hele zaal	1,00	1	1	
Roda '46 (zondag + dames)	Asschatterweg	hele gymzaal	2,00	1	2	
S.S.D.	Achterveld	halve zaal links	46,00	0,5	23	335
S.S.D.	Asschatterweg	hele gymzaal	8,50	1	9	
S.S.D.	Berkelwijk	hele gymzaal	5,00	1	5	
S.S.D.	De Korf	1/3 links	76,00	0,33	25	
S.S.D.	De Korf	2/3 links	275,50	0,66	182	
S.S.D.	De Korf	hele hal	28,50	1	29	
S.S.D.	De Meent	hele sportzaal	55,00	1	55	
S.S.D.	Lijsterbeslaan	hele zaal	5,00	1	5	
S.S.D.	Pr. Margrietlaan	hele gymzaal	3,00	1	3	
S.V. Achterveld	Achterveld	hele zaal	43,00	1	43	43
S.V. Avanti	Achterveld	halve zaal links	38,00	0,5	19	254
S.V. Avanti	Achterveld	halve zaal links	201,50	0,5	101	
S.V. Avanti	Achterveld	halve zaal rechts	40,00	0,5	20	
S.V. Avanti	Achterveld	halve zaal rechts	79,00	0,5	40	
S.V. Avanti	Achterveld	halve zaal rechts	90,00	0,5	45	
S.V. Avanti	Achterveld	hele zaal	2,50	1	3	
S.V. Avanti	Asschatterweg	hele gymzaal	27,00	1	27	
The Red Caps	Asschatterweg	hele gymzaal	45,00	1	45	121
The Red Caps	Asschatterweg	hele gymzaal	5,50	1	6	
The Red Caps	Berkelwijk	hele gymzaal	13,50	1	14	
The Red Caps	De Meent	hele sportzaal	31,50	1	32	
The Red Caps	Lijsterbeslaan	hele zaal	25,00	1	25	
Volleybal Vereniging Leusden	Pr. Margrietlaan	hele gymzaal	49,50	1	50	50

Bijlage 5 Multicriteriamatrix 2016

Toelichting

De multicriteriamatrix vormt een hulpmiddel om op een gewogen manier en rekeninghoudend met verschillende factoren de behoefte aan binnensportaccommodaties vanuit diverse takken van sport te kunnen ramen.

De toekomstige behoefte aan binnensportruimte wordt geraamd op basis van het huidige aantal afgenomen uren zaalhuur vermeerderd met de percentuele toe of afname van de bevolking. Het aantal inwoners van de gemeente Leusden zal naar verwachting in de periode 2007 – 2016 toenemen met 8,8% van 28.667 in 2009 naar circa 31.200 in 2016.

De invloed van de toe of afname van het aantal inwoners van de gemeente wordt gecorrigeerd door de factor "Correctie lokale invloeden" die is opgebouwd uit de volgende subfactoren:

1. Ontwikkelingen in de sport (35%)
2. Demografische factoren (15%)
3. Sociaal economische factoren (10%)
4. Sociaal maatschappelijke factoren (35%)
5. Sociaal culturele factoren (5%)

Een nadere toelichting en uitwerking op een ieder van de hierboven genoemde subfactoren is opgenomen in hoofdstuk 3 "Trends en Ontwikkelingen". Voor de subfactor ontwikkelingen in de sport is gebruik gemaakt van de door de lokale sportverenigingen aangeleverde gegevens in de vragenlijst omtrent verwachte ledenaantalontwikkeling, lokale sportspecifieke gegevens en ontwikkelingen zoals bekend bij Welzijn Leusden alsmede landelijke cijfers van de sportbonden omtrent ledenaantal ontwikkelingen. Bij elk van de factoren staat tussen haakjes de wegingsfactor weergegeven die er aan wordt meegegeven.

Voor elk van de eerdergenoemde vijf subfactoren is door H•AC ingeschat in welke mate deze van invloed is op de behoefte aan binnensportruimte voor die specifieke tak van sport. Hiertoe is een 10-puntsschaal van -5 tot +5 gehanteerd. Door de invloed van elke factor per tak van sport in op een schaal van -5 tot +5 in te schatten en te vermenigvuldigen met de wegingsfactor wordt de totaal factor "Correctie lokale invloeden" verkregen.

De totale behoefte aan binnensportruimte per tak van sport wordt verkregen door invloed van de bevolkingsprognose voor 25% te corrigeren middels de factor "Correctie lokale invloeden". Laatstgenoemde percentages worden de invloedsfeer genoemd, die afneemt naarmate de termijn voor prognose toeneemt.

Multicriteriamatrix 2016 (Invloedsfeer 25%)

Invloed	Ontwikkeling in de sport	Demografische factoren	Sociaal Economische factoren	Sociaal Maatschappelijke factoren	Sociaal Culturele factoren	Totaal	Bevolkingsprognose	2009	2016	Bevolkings-toename
Wegingsfactor	35	15	10	35	5	100	Inwonertal	28.667	31.200	8,8%
Tak van sport	Lokale invloeden					% invloed op uren zaalhuur	Uren zaalhuur	Correctie bevolkingsprognose 2020	Correctie lokale invloeden 2020	Aantal zaluren 2016
volleybal	-2	-4	-1	0	1	-6,8%	555	8,8%	-6,8%	567
badminton	2	2	-1	0	1	4,8%	664	8,8%	4,8%	754
handbal	-1	-2	-1	0	1	-3,5%	327	8,8%	-3,5%	344
korfbal	2	1	-1	0	1	4,0%	649	8,8%	4,0%	732
basketbal	0	-4	-1	0	1	-3,3%	564	8,8%	-3,3%	595
hockey	3	-2	-1	0	1	3,5%	307	8,8%	3,5%	345
gymnastiek	3	1	-1	0	1	5,8%	3.081	8,8%	5,8%	3.530
honkbal	1	-2	-1	0	1	0,0%	121	8,8%	0,0%	131
					gemiddeld	0,9%			Totaal	6.999
							6.146			

Bijlage 6 Aanvullende behoefte

Toelichting

Bij het berekenen van de aanvullende behoefte voor de verenigingsport in de huidige situatie is voornamelijk gebruik gemaakt van de verenigingsenquêtes. In onderstaand overzicht zijn alleen de verenigingen opgenomen die andere uren wensen dan werkelijk toegewezen zijn. Hierbij zijn de volgende uitgangspunten gehanteerd:

- basketbal, badminton, volleybal, zaalvoetbal en gymnastiek maken gedurende 40 weken gebruik van een binnensportaccommodatie;
- korfbal kent een binnensportseizoen van 22 weken;
- handbal kent een binnensportseizoen van 20 weken;
- hockey kent een binnensportseizoen van 9 weken;
- honkbal maakt gedurende 34 weken ook gebruik van de binnensportaccommodaties.

Handbal

Aantal uren dat de vereniging bij voorkeur wil trainen: 10 uur per week

Aantal uren dat de vereniging bij voorkeur wedstrijd wil spelen: 8 uur om de week op zondag

Totaal per jaar: $(10 \times 20) + (8 \times 10) = 280$

Toegewezen uren 2008-2009: 327

Hockey

Aantal uren dat de vereniging bij voorkeur wil trainen: 20 uur per week

Aantal uren dat de vereniging bij voorkeur wedstrijd wil spelen: 16 uur per week

Totaal per jaar: $(20 \times 9) + (16 \times 9) = 324$

Toegewezen uren 2008-2009 = 118

Korfbal

Aantal uren dat de vereniging bij voorkeur wil trainen: 16 uur per week

Aantal uren dat de vereniging bij voorkeur wedstrijd wil spelen: 13,5 uur per week

Totaal per jaar: $(16 \times 22) + (13,5 \times 22) = 649$

Toegewezen uren 2008-2009 = 631

Badminton

Vereniging heeft aangegeven in de enquête bij voorkeur 700 uur nodig te hebben. De toegewezen uren bedragen in totaal 663 wat een aanvullende behoefte betekent van 37 uur.

Volleybal: AFAS LEOS

De volleybalvereniging heeft aangegeven 10 extra vrijdagavonden in een sporthal te willen huren (De Korf) voor het spreiden van de competitie. Hiervoor wordt 5 uur per keer gehuurd wat een behoefte betekent van 50 uur per jaar.

Gymnastiek

Gymnastiekvereniging Impala heeft een huidige tekort aan uren doorgegeven van circa 1.405 uur. Daarnaast wenst de vereniging op sommige momenten een sportzaal te huren in plaats van een gymnastieklokaal om veiligheidsredenen. Dit komt neer op een totale kwalitatieve additionele behoefte van circa 125 uur in een sportzaal.